

31992L0097

19.12.1992.

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

L 371/1

PADOMES DIREKTĪVA 92/97/EEK**(1992. gada 10. novembris),****ar ko groza Direktīvu 70/157/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz mehānisko transportlīdzekļu pieļaujamo trokšņu līmeni un izplūdes gāzu sistēmu**

EIROPAS KOPIENU PADOME,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 100.a pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾,

sadarbībā ar Eiropas Parlamentu ⁽²⁾,

ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽³⁾,

tā kā jāparedz pasākumi, kuru mērķis ir līdz 1992. gada 31. decembrim pakāpeniski izveidot iekšējo tirgu; tā kā iekšējais tirgus aptvers tādu teritoriju bez iekšējām robežām, kurā ir nodrošināta preču, personu, pakalpojumu un kapitāla brīva aprīte;

tā kā 1992. gadā Eiropas Parlaments jau ir aicinājis Komisiju iesniegt priekšlikumu, ar ko nosaka maksimāli pieļaujamās trokšņa robežas, ņemot vērā trokšņa radīto traucējumu robežvērtības, kuras noteikusi Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO);

tā kā Padomes Direktīva 70/157/EEK ⁽⁴⁾ nosaka mehānisko transportlīdzekļu trokšņu līmeņa robežvērtības; tā kā šīs robežvērtības pirmo reizi samazināja ar Direktīvu 77/212/EEK ⁽⁵⁾ un otro reizi ar Direktīvu 84/424/EEK ⁽⁶⁾; tā kā šie samazinājumi bija īpaši ievērojami attiecībā uz pilsētas autobusiem, tālsatiksmes autobusiem un kravas furgoniem, sasniedzot apmēram 10 decibelus (dB (A));

tā kā Padomes Direktīva 70/157/EEK ir viena no direktīvām, kas attiecas uz EEK tipa apstiprinājuma procedūru saskaņā ar Padomes Direktīvu 70/156/EEK (1970. gada 6. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz mehānisko transportlīdzekļu un to piekabju tipa apstiprinājumu ⁽⁷⁾;

tā kā Padome, pieņemot Direktīvu 84/424/EEK, ar ko groza Direktīvu 70/157/EEK, nolēma, ka minētās direktīvas noteikumi pēc Komisijas priekšlikuma vēlāk jāpārskata; tā kā Komisijas priekšlikums pamatojas uz analīzi un pētījumiem attiecībā uz iespējamiem papildu tiesību aktiem, kuros vienlaikus ņemtu vērā visus Kopienas noteikumu galvenos aspektus mehānisko transportlīdzekļu nozarē, jo īpaši attiecībā uz drošību, vides aizsardzību un enerģijas taupīšanu;

tā kā, lai aizsargātu sabiedrību no trokšņa piesārņojuma, ir vajadzīgi piemēroti pasākumi, lai turpmāk vēl vairāk samazinātu mehānisko transportlīdzekļu trokšņu līmeni; tā kā šādos pasākumos jāņem vērā tehnoloģijas sasniegumi, lai tos varētu pielietot; tā kā tāpēc jāatvēr pietiekami daudz laika, lai pēc šīs direktīvas pieņemšanas, pašreizējā prototipu posmā, minētos pasākumus varētu īstenot tā, lai tehnoloģijas sasniegumus varētu ieviest sērijveida ražošanā; tā kā tikai no 1989. gada 1. oktobra sāka piemērot robežvērtības, kas pašlaik piemērojamās attiecībā uz smagkravas transportlīdzekļiem;

⁽¹⁾ OV C 193, 24.7.1991., 3. lpp.

⁽²⁾ OV C 125, 18.5.1992., 182. lpp. un 1992. gada 28. oktobra lēmums (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts).

⁽³⁾ OV C 49, 24.2.1992., 7. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 42, 23.2.1970., 16. lpp., kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 89/491/EEK (OV L 238, 15.8.1989., 43. lpp.).

⁽⁵⁾ OV L 66, 12.3.1977., 33. lpp.

⁽⁶⁾ OV L 238, 6.9.1984., 31. lpp.

⁽⁷⁾ OV L 42, 23.2.1970., 1. lpp., kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 87/403/EEK (OV L 220, 8.8.1987., 44. lpp.).

tā kā, lai ievērojami un efektīvi samazinātu šādus traucējumus, ciktāl iespējams, jāsamazina atšķirības starp pašlaik izmantojamām mērīšanas metodēm un faktiskajiem satiksmes apstākļiem; tā kā noteiktus tehnoloģijas veidus vēl nevar pārbaudīt un tie vēl nav pielīdzināmi tiem, kas līdz šim izmantoti mehānisko transportlīdzekļu tipa apstiprinājuma procedūrā;

tā kā vajadzīgs sīkaks apraksts par pašreizējiem mērīšanas nosacījumiem un jo īpaši definīcijām attiecībā uz testa treka virsmu, kā arī noteiktiem apkārtējiem apstākļiem pārbaužu laikā, tādiem kā temperatūra, atmosfēras spiediens, mitrums, vēja ātrums un fona trokšnis; tā kā šos aprakstus iespējami drīz nodrošinās ar Direktīvas 70/156/EEK 13. pantā minēto procedūru;

tā kā transportlīdzekļu trokšņa piesārņojums, ko rada riepas, izrādījies īpaši augsts, ja transportlīdzekļa ātrums pārsniedz 60 km/h; tā kā efektīvai sabiedrības aizsardzībai no trokšņa piesārņojuma, īpaši tāda, ko rada satiksme pilsētu teritorijās, nepieciešams pabeigt divus nākamās posmus; tā kā pirmais posms, uz ko attiecas šī direktīva, piešķir cik iespējams lielu nozīmi pašreizējām prasībām attiecībā uz visām transportlīdzekļu kategorijām saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu mehānisko daļu un izplūdes sistēmu trokšņu līmeni; tā kā otrais posms — ņemot vērā turpmākus, sīkākus problēmu pētījumus un zinātnisko izpēti, kas saistīta ar troksni, ko rada riepas saskaroties ar ceļa virsmu, un tehniskus risinājumus attiecībā uz to — noteiks reālus un reproducējamus kritērijus un metodes šā svarīgā trokšņa piesārņojuma veida konstatēšanai, kā arī atbilstošu ievērojamo prasību noteikšanai;

tā kā, lai pabeigtu pirmo posmu, jāgroza Direktīvas 70/157/EEK I pielikums katrā minētajā pielikumā norādītajai transportlīdzekļu kategorijai, samazinot trokšņu līmeņa vērtības, kas izteiktas dB (A), kā arī uzlabojot pārbaudes metodi lieljaudas transportlīdzekļiem; tā kā šā veida transportlīdzekļus arvien vairāk konstruē tā, lai attiecība starp motora efektīvo jaudu un transportlīdzekļa masu būtu lielāka, un līkne, kas attēlo griezes momentu kā motora apgriezienu skaita funkciju, ir pārveidota, lai tad, ja motora apgriezienu skaits ir mazs, vilces jauda būtu lielāka. tā kā rezultātā šīs jaunās konstrukcijas palielina pārnesumu skaitļu izmantošanu pilsētas satiksmē un būtiski ietekmē mehānisko daļu radītā trokšņa piesārņojumu salīdzinājumā ar ceļa radīto troksni; tā kā šīs jaunās konstrukcijas ir ņemtas vērā, mainot mērīšanas metodes šā veida transportlīdzekļiem, jo ir piešķirti attiecīgi atvieglojumi, lai ātrāk varētu vērsties paātrinājuma sekcijā, kur mēra trokšņu līmeni;

tā kā, ņemot vērā esošos un dažādiem ģeogrāfiskiem un atmosfēras apstākļiem atbilstošos daudzus dažādos riepu tipus

un ceļa virsmu veidus, ir jāturpina pētījumi un zinātniskā izpēte, lai varētu noteikt kritērijus, kuriem riepām jāatbilst, un noteikt skaitlisko vērtību mehānisko transportlīdzekļu tipa apstiprinājumam; tā kā šādu pētījumu un zinātniskās izpētes rezultāti otrajā posmā ļaus ieviest turpmākas prasības papildus pasākumiem, kas attiecas uz mehāniskas izcelsmes troksni;

tā kā, kontrolējot trokšņu emisiju, ko rada savstarpēja riepu un ceļa iedarbība, jāņem vērā ne tikai riepas, bet arī asfalta sastāvs (troksni slāpējošs asfalts); tā kā jāturpina pētījumi un zinātniskā izpēte, lai varētu noteikt skaitliskos rādītājus ceļu atbilstības kritēriju objektīvai noteikšanai;

tā kā jāļauj, lai dalībvalstis ar nodokļu atvieglojumiem paātrinātu to, ka tiek atļauta to transportlīdzekļu ieviešana, kas atbilst Kopienas standartiem; tā kā tāpēc Padomei līdz 1995. gada 1. oktobrim jāpieņem prasības attiecībā uz otro posmu, par ko Komisija iesniegs priekšlikumu līdz 1994. gada 31. martam;

tā kā, lai Eiropā nodrošinātu vidi, kurā var gūt maksimālu labumu no šiem noteikumiem, vienlaikus nodrošinot tirgus vienotību, jānosaka stingrāki Eiropas standarti, kā pamatā ir vispārēja saskaņošana,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Direktīvas 70/157/EEK pielikumus aizstāj ar šīs direktīvas pielikumiem.

2. pants

1. No 1993. gada 1. jūlija ar pieļaujamo trokšņu līmeni un izplūdes sistēmu saistītu iemeslu dēļ dalībvalstis nedrīkst:

— atteikties piešķirt EEK tipa apstiprinājumu, izdot Direktīvas 70/156/EEK 10. panta 1. punkta pēdējā ievilkumā minēto dokumentu vai piešķirt dalībvalsts tipa apstiprinājumu kādam mehānisko transportlīdzekļu tipam,

vai

— aizliegt transportlīdzekļu ekspluatācijas sākšanu,

ja šā tipa transportlīdzeklī vai šā tipa transportlīdzekļiem trokšņu līmenis un izplūdes sistēma atbilst ar šo direktīvu grozītās Direktīvas 70/157/EEK prasībām.

2. No 1995. gada 1. oktobra dalībvalstis:

— vairs nedrīkst piešķirt EEK tipa apstiprinājumu un izdot Direktīvas 70/156/EEK 10. panta 1. punkta pēdējā ievilkumā minēto dokumentu attiecībā uz mehāniskā transportlīdzekļa tipu,

— atsakās piešķirt valsts tipa apstiprinājumu par tāda tipa transportlīdzekli,

kam trokšņu līmenis un izplūdes sistēma neatbilst prasībām, kuras norādītas pielikumos Direktīvai 70/157/EEK, kas grozīta ar šo direktīvu.

3. No 1996. gada 1. oktobra dalībvalstis aizliedz sākt ekspluatēt mehāniskos transportlīdzekļus, kam trokšņu līmenis un izplūdes sistēma neatbilst prasībām, kuras norādītas pielikumos Direktīvai 70/157/EEK, kas grozīta ar šo direktīvu.

3. pants

Dalībvalstis var paredzēt nodokļu atvieglojumus tikai attiecībā uz mehāniskajiem transportlīdzekļiem, kas atbilst šai direktīvai. Šādiem atvieglojumiem jāatbilst Līguma noteikumiem un turklāt jāatbilst šādiem nosacījumiem:

— tiem jāattiecas uz visiem valstī ražotajiem mehāniskajiem transportlīdzekļiem un visiem ievestajiem transportlīdzekļiem, kurus piedāvā pārdot dalībvalsts tirgū un kuri jau atbilst šīs direktīvas prasībām, kas jāizpilda 1995. gadā,

— tos pārtrauc, stājoties spēkā obligātajai prasībai ievērot trokšņu līmeņa vērtības, kas 2. panta 3. punktā noteiktas jauniem mehāniskajiem transportlīdzekļiem,

— atvieglojumu apmēram attiecībā uz katru mehāniskā transportlīdzekļa tipu jābūt ievērojami zemākam, nekā tādu tehnisko risinājumu izmaksām, kas ieviesti, lai nodrošinātu atbilstību noteiktajām vērtībām, un izmaksām to uzstādīšanai transportlīdzeklī.

Par plāniem ieviest vai mainīt nodokļu atvieglojumus ir laikus jāinformē Komisija, kā norādīts pirmajā daļā. Komisijai pirms šādu atvieglojumu ieviešanas jādod piekrišana un jo īpaši jāņem vērā šo atvieglojumu ietekme uz iekšējo tirgu.

4. pants

1. Ievērojot Direktīvas 70/156/EEK 13. pantā minēto procedūru, tiklīdz iespējams, nosūta īpašas norādes attiecībā uz mērījumu nosacījumiem.

2. Par turpmākiem pasākumiem, kas paredzēti, lai saskaņotu drošības prasības ar vajadzību ierobežot troksni, kuru rada riepas, saskaroties ar ceļa virsmu, Padome līdz 1995. gada 1. oktobrim ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem lēmumu, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, ņemot vērā izpēti un analīzi, ko veic par šo trokšņa avotu, un priekšlikumu iesniedz līdz 1994. gada 31. martam.

3. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai līdz 1994. gada 1. oktobrim publicētu tipa apstiprinājumam vajadzīgās trokšņu līmeņa vērtības, lai tās būtu plaši pieejamas. Pirms minētās dienas tās informē Komisiju par pasākumiem, kas veikti, lai izpildītu šo prasību.

5. pants

Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai līdz 1993. gada 1. jūlijam izpildītu šās direktīvas prasības. Tās par to tūlīt informē Komisiju.

Kad dalībvalstis pieņem šos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarīt šādas atsauces.

Dalībvalstis dara zināmus Komisijai tos tiesību aktu svarīgākos noteikumus, ko tās pieņēmušas jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

6. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 1992. gada 10. novembrī

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs
R. NEEDHAM

I PIELIKUMS

EEK TIPA APSTIPRINĀJUMS ATTIECĪBĀ UZ MEHĀNISKĀ TRANSPORTLĪDZEKĻA TIPA TROKŠŅU LĪMENI

1. DEFINĪCIJAS

Šajā direktīvā:

1.1. **Transportlīdzekļa tips**

ir transportlīdzekļi, kas būtiski neatšķiras attiecībā uz šādām daļām.

1.1.1. Virsbūves forma vai materiāli (īpaši motora nodalījums un tā skaņas necaurļaidība).

1.1.2. Transportlīdzekļa garums un platums.

1.1.3. Motora tips (dzirksteļaiždedze vai kompresijaždedze, divtaktu vai četraktu, atgriezeniskās virzes kustības vai rotējoši virzuļi, cilindru skaits un tilpums, karburatoru vai iesmidzināšanas sistēmu skaits un tips, vārstu izkārtojums, nominālā maksimālā jauda un atbilstošais motora apgriezienu skaits).

1.1.4. Transmisijas sistēma, pārnese skaits, ar kādu veikts tests, un attiecīgais(-ie) kopējais(-ie) pārnese(-i).

1.1.5. Izplūdes sistēmu skaits, tips un izvietojums.

1.1.6. Ieplūdes sistēmu skaits, tips un izvietojums.

1.1.7. Neatkarīgi no 1.1.2. un 1.1.4. iedaļas noteikumiem, transportlīdzekļus, kas neietilpst M_1 un N_1 kategorijā⁽¹⁾, ar vienu un tā paša tipa motoriem un/vai dažādiem kopējiem pārnese skaitļiem, var uzskatīt par vienu un tā paša tipa transportlīdzekļiem.

Taču, ja minēto atšķirību dēļ paredzēta cita testēšanas metode, šīs atšķirības uzskatāmas par tipa maiņu.

1.2. **Izplūdes un ieplūdes sistēmas**1.2.1. *Izplūdes sistēmas*

ir to daļu pilns komplekts, kas vajadzīgas, lai samazinātu troksni, kuru rada izplūde no transportlīdzekļa motora.

1.2.2. *Ieplūdes sistēmas*

ir to daļu pilns komplekts, kas vajadzīgas, lai samazinātu troksni, kuru rada ieplūde transportlīdzekļa motorā.

1.2.3. Šajā direktīvā pie šīm sistēmām nepieder kolektori.

1.3. **Cita tipa izplūdes vai ieplūdes sistēmas**

ir tādas sistēmas, kam raksturīgas šādas būtiskas atšķirības.

1.3.1. Sistēmas, kurās ir detaļas ar atšķirīgu preču zīmi vai tirdzniecības nosaukumu.

1.3.2. Sistēmas, kurās atšķiras detaļas materiāla īpašības vai kurās ir citas formas vai cita izmēra detaļas; izmaiņas pārklāšanas procesā (galvanizācija, pārklāšana ar alumīniju utt.) nerada atšķirību attiecībā uz tipu.

1.3.3. Sistēmas, kurās atšķiras vismaz vienas detaļas darbības principi.

1.3.4. Sistēmas, kurās detaļas saliktas citādi.

1.4. **Izplūdes vai ieplūdes sistēmas detaļa**

ir viena no atsevišķām detaļām, kas kopā veido izplūdes sistēmu (piem., izplūdes caurule, atbilstošs klusinātājs) vai ieplūdes sistēmu (piem., gaisa filtrs).

1.5. **Kopējais pārnese skaits**

ir motora apgriezienu skaits uz katru piedziņas riteņu apgriezienu.

⁽¹⁾ Saskaņā ar definīciju, kas sniegta Direktīvas 70/156/EEK (OV L 42, 23.2.1970., 16. lpp.) I pielikuma 0.4 iedaļā.

2. EEK TIPA APSTIPRINĀJUMA PIETEIKUMS
- 2.1. Transportlīdzekļa ražotājam vai tā pilnvarotajam pārstāvim jāiesniedz EEK tipa apstiprinājuma pieteikums attiecībā uz mehāniskā transportlīdzekļa tipa trokšņu līmeni.
- 2.2. Tam jāpievieno šādi dokumenti trijos eksemplāros un šāda informācija.
- 2.2.1. Transportlīdzekļa tipa apraksts ar norādi uz punktiem, kas minēti 1.1. iedaļā. Jānorāda numuri un/vai simboli, pēc kuriem nosaka motora tipu un transportlīdzekļa tipu.
- 2.2.2. Izplūdes un iekļūdes sistēmas sastāvdaļu saraksts ar atbilstīgu identifikāciju.
- 2.2.3. Visas izplūdes sistēmas rasējums, norādot tās atrašanās vietu transportlīdzeklī.
- 2.2.4. Sīki izstrādāts katras detaļas rasējums, kurā to var viegli atrast un identificēt, kā arī norāde par izmantotajiem materiāliem.
- 2.3. Transportlīdzekļa ražotājam vai tā pilnvarotajam pārstāvim jāiesniedz tehniskajam dienestam, kas atbild par testiem, tā transportlīdzekļa tipa paraugs, kuru piesaka tipa apstiprinājumam.
- 2.3.1. Gadījumā, kas minēts 1.1.7. iedaļā, tehniskais dienests, kas veic apstiprinājuma testus, par attiecīgā tipa paraugu izvēlas vienu transportlīdzekli, kuram darba kārtībā, pēc transportlīdzekļa ražotāja sniegtajiem datiem, ir vismazākā masa, kurš ir visīsākais un atbilst 5.2.2.4.3.3.1.2. iedaļā noteiktajai specifikācijai.
- 2.4. Pēc tehniskā dienesta pieprasījuma jāiesniedz arī izplūdes sistēmas paraugs un tāda motora paraugs, kuram ir vismaz tāds pats darba tilpums un nominālā maksimālā jauda, kā tam, ar kuru aprīkots transportlīdzeklis, ko piesaka tipa apstiprinājumam.
- 2.5. Pirms tipa apstiprinājuma kompetentajai iestādei jāpārlicinās par to, ka pasākumi, kas veikti, lai nodrošinātu ražojuma atbilstības efektīvu kontroli, ir pietiekami.
3. MARĶĒJUMI
- 3.1. Izplūdes un iekļūdes sistēmas detaļām, izņemot stiprinājumus un caurules, jābūt ar:
- 3.1.1. sistēmu un to detaļu ražotāja preču zīmi vai tirdzniecības nosaukumu;
- 3.1.2. ražotāja preču aprakstu.
- 3.2. Šiem marķējumiem jābūt skaidri salasāmiem un neizdzēšamiem pat pēc sistēmas uzstādīšanas transportlīdzeklī.
4. EEK TIPA APSTIPRINĀJUMS
- 4.1. Ja pieteikums 2.1. iedaļas nozīmē ir apstiprināts, kompetentā iestāde atbilstīgi paraugam III pielikumā noformē sertifikātu, ko pievieno pie transportlīdzekļa EEK tipa apstiprinājuma sertifikāta.
5. SPECIFIKĀCIJAS
- 5.1. **Vispārīgas specifikācijas**
- 5.1.1. Transportlīdzeklis, tā motors, kā arī izplūdes un iekļūdes sistēmas jākonstruē, jābūvē un jāstiprina tā, lai normālos lietošanas apstākļos un neatkarīgi no vibrācijām, kam tās var būt pakļautas, transportlīdzeklis atbilstu šīs direktīvas prasībām.
- 5.1.2. Sistēmas jākonstruē, jābūvē un jāstiprina tā, lai panāktu pienācīgu izturību pret koroziju, kam tās ir pakļautas, ņemot vērā transportlīdzekļa lietošanas apstākļus.
- 5.2. **Specifikācijas attiecībā uz trokšņu līmeņiem**
- 5.2.1. *Mērījumu metode*
- 5.2.1.1. Trokšņus, ko rada tā tipa transportlīdzeklis, kas iesniegts EEK tipa apstiprinājumam, jāmēra atbilstīgi katram no divām metodēm, kuras aprakstītas 5.2.2.4. iedaļā attiecībā uz braucošiem transportlīdzekļiem un 5.2.3.4. iedaļā attiecībā uz stāvošiem transportlīdzekļiem⁽¹⁾.
- Jāizdara saspiesta gaisa trokšņa papildu mērījums saskaņā ar 5.4. iedaļu transportlīdzekļiem, kam maksimālā atļautā masa pārsniedz 2800 kg, transportlīdzeklī stāvot, ja atbilstošā bremžu iekārta ir transportlīdzekļa daļa.

(1) Stāvošu transportlīdzekļu testu veic, lai noteiktu etalonvērtību iestādēm, kas izmanto šo metodi, lai pārbaudītu transportlīdzekļus, kurus ekspluatē.

5.2.1.2. Vērtības, kas izmērītas, kā norādīts 5.2.1.1. iedaļā, jāieraksta testa ziņojumā un sertifikātā, kurš atbilst III pielikumā iekļautajam paraugam. Testa ziņojumā jāieraksta arī sīkas ziņas par apkārtējiem apstākļiem, proti, testa treks (virsmas veids), gaisa temperatūra, vējš (virziens un ātrums) un fona trokšnis.

5.2.2. *Trokšņu līmenis braucošiem transportlīdzekļiem*

5.2.2.1. *Robežvērtības*

Trokšņu līmenis, ko mēra saskaņā ar šā pielikuma 5.2.2.2. līdz 5.2.2.5. iedaļu (ieskaitot), nepārsniedz šādas robežas:

Transportlīdzekļu kategorijas	Ar dB (A) izteiktas vērtības (decibeli (A))
5.2.2.1.1. Transportlīdzekļi, kuri paredzēti pasažieru pārvadāšanai un kuros nav vairāk kā deviņas sēdvietas, ieskaitot vadītāja sēdekli.	74
5.2.2.1.2. Transportlīdzekļi, kas paredzēti pasažieru pārvadāšanai un kas aprīkoti ar vairāk nekā deviņām sēdvietām, ieskaitot vadītāja sēdekli, un kam maksimāli pieļaujamā masa pārsniedz 3,5 tonnas, un— ar motora jaudu, kas mazāka par 150 kW,	
5.2.2.1.2.1 — ar motora jaudu, kas nav mazāka par 150 kW.	78
5.2.2.1.2.2 — ar motora jaudu, kas nav mazāka par 150 kW.	80
5.2.2.1.3. Transportlīdzekļi, kas paredzēti pasažieru pārvadāšanai un kas aprīkoti ar vairāk nekā deviņām sēdvietām, ieskaitot vadītāja sēdekli; transportlīdzekļi, kas paredzēti kravu pārvadāšanai,	
5.2.2.1.3.1 — ar maksimāli pieļaujamo masu, kas nepārsniedz 2 tonnas,	76
5.2.2.1.3.2 — ar maksimāli pieļaujamo masu, kas pārsniedz 2 tonnas, bet nepārsniedz 3,5 tonnas,	77
5.2.2.1.4. Transportlīdzekļi, kas paredzēti kravu pārvadāšanai un kam maksimālā pieļaujamā masa pārsniedz 3,5 tonnas,	
5.2.2.1.4.1 — ar motora jaudu, kas mazāka par 75 kW,	77
5.2.2.1.4.2 — ar motora jaudu, kas nav mazāka par 75 kW, bet ir mazāka par 150 kW,	78
5.2.2.1.4.3 — ar motora jaudu, kas nav mazāka par 150 kW.	80

Tomēr:

— attiecībā uz 5.2.2.1.1. un 5.2.2.1.3. iedaļas transportlīdzekļu kategorijām robežvērtības ir palielinātas par 1 dB (A), ja tie ir aprīkoti ar tiešas iesmidzināšanas dīzeļmotoru,

— attiecībā uz transportlīdzekļiem, kam maksimāli pieļaujamā masa ir vairāk nekā divas tonnas un kas konstruēti braukšanai bezceļa apstākļos, robežvērtības ir palielinātas par 1 dB (A), ja to motora jauda ir mazāka par 150 kW, un par 2 dB (A), ja to motora jauda ir 150 kW vai lielāka,

— attiecībā uz tādu 5.2.2.1.1. iedaļas transportlīdzekļu kategorijām, kas aprīkoti ar rokas vadības pārnēsmaķārbu ar vairāk nekā četriem pārnēsmaķiem braukšanai uz priekšu un ar motoru, kurš sasniedz maksimālo jaudu, kas pārsniedz 140 kW/t, un kura pieļaujamā maksimālās jaudas un maksimālās masas attiecība pārsniedz 75 kW/t, robežvērtības ir palielinātas par 1 dB (A), ja ātrums, ar kuru transportlīdzekļa aizmugure šķērso līniju BB" (1. attēls) ar trešo pārnēsmaķi ir lielāks par 61 km/h.

5.2.2.2. *Mērinstrumenti*

5.2.2.2.1. *Akustiskie mērījumi*

Aparātam, ko izmanto trokšņa līmeņa mērīšanai, jābūt skaņas līmeņa precīzijas mērītājam, kura tips aprakstīts Starptautiskās elektrotehnikas komisijas (IEC) 179. publikācijas "Skaņas līmeņa precīzijas mērītāji" otrajā izdevumā. Mērījumi jāveic, izmantojot skaņas līmeņa mērītāja "ātro" atbildi un "A" novērtējuma likni, kas aprakstītas minētajā publikācijā.

Mērījumu sākumā un beigās skaņas līmeņa mērītājs jākalibrē atbilstoši ražotāja norādījumiem ar piemērotu skaņas avotu (piem., akustiskais kalibrators - pistonphone). Tests jāuzskata par nederīgu, ja šajā kalibrēšanā skaņas līmeņa mērītāja reģistrētās kļūdas pārsniedz 1 dB.

5.2.2.2.2. *Ātruma mērījumi*

Motora apgriezīgu skaitu un transportlīdzekļa ātrumu testa sekcijā nosaka ar 3 % vai lielāku precizitāti.

5.2.2.3. Mērījumu nosacījumi

5.2.2.3.1. Testēšanas vieta

Testēšanas vietai jāastāv no centrālās paātrinājuma sekcijas, kurai apkārt ir izteikti līdzena testēšanas zona. Testēšanas paātrinājuma sekcijai jābūt līdzēnai; treka virsmai jābūt sausiai un tādai, kas nepalēlina ripošanas radīto troksni.

Testēšanas trekam jābūt tādam, lai 1dB diapazonā var panākt apstākļus, ka starp skaņas avotu un mikrofonu ir brīvs akustiskais lauks. Uzskata, ka šādi apstākļi ir radīti, ja 50 m no paātrinājuma sekcijas centra nav lielu skaņu atstarojošu objektu, piemēram, žogi, klintis, tilti vai ēkas. Testēšanas treka virsmai jāatbilst VI pielikuma specifikācijām.

Mikrofona tuvumā nedrīkst būt neviens šķērslis, kas varētu ietekmēt akustisko lauku ap to, un neviens cilvēks nedrīkst stāvēt starp mikrofonu un skaņas avotu. Novērotājam, kas veic mērījumus, jāatrodas vietā, kur tas neietekmē mērinstrumenta rādījumus.

5.2.2.3.2. Meteoroloģiskie apstākļi

Mērījumus nedrīkst veikt sliktos atmosfēras apstākļos. Jānodrošina, ka rezultātus neietekmē vēja brāzmas.

5.2.2.3.3. Fona troksnis

Lai veiktu mērījumus, to skaņu avotu A-svērtajam trokšņu līmenim, ko nerada transportlīdzeklis, kuram veic testu, un vējš, jābūt vismaz par 10 dB (A) zemākam par trokšņu līmeni, ko rada transportlīdzeklis. Mikrofonu var aprīkot ar atbilstīgu aizsargstiklu, ja ņem vērā tā ietekmi uz mikroфона jutību un virziena darbības raksturlielumiem.

5.2.2.3.4. Transportlīdzekļa stāvoklis

Lai veiktu šos mērījumus, transportlīdzeklim jābūt darba kārtībā, kā noteikts Direktīvas 70/156/EEK I pielikuma 2.6. iedaļā, un bez piekabes vai puspiekabes, ja vien tās ir atkabināmas.

Transportlīdzekļa riepu tipam jābūt tādam, ar ko ražotājs parasti aprīko šādus transportlīdzekļus un tās jāpiepumpē līdz spiedienam(-iem), kas paredzēts(-i) transportlīdzeklim bez kravas.

Pirms veic mērījumus, motora darbība jānormalizē attiecībā uz temperatūrām, iestatījumiem, degvielu, aizdedzes svečēm, karburatoru(-iem) utt. (pēc vajadzības). Ja transportlīdzeklis ir aprīkots ar ventilatoru(-iem) ar automātiskas iedarbināšanas mehānismu, izdarot mērījumus, šo sistēmu nedrīkst kavēt.

Attiecībā uz transportlīdzekļiem ar vairāk nekā divu riteņu piedziņu jāizmanto tikai automaģistrālēm domātā piedziņa.

5.2.2.4. Mērījumu metode

5.2.2.4.1. Mērījumu veids un skaits

Maksimālo trokšņu līmeni, ko izsaka ar A-svērtajiem decibeliem (dB (A)), mēra, kad transportlīdzeklis brauc starp līnijām AA" un BB" (1. attēls). Mērījums nav derīgs, ja reģistrēta pārmērīga neatbilstība starp maksimālo vērtību un vispārējo trokšņu līmeni.

Jāveic vismaz divi mērījumi katrā transportlīdzekļa pusē.

5.2.2.4.2. Mikroфона novietošana

Mikroфons jānovieto $7,5 \pm 0,2$ m attālumā no treka atskaites līnijas CC" (1. attēls) un $1,2 \pm 0,1$ m virs zemes. Tā maksimālās jutības asij jābūt horizontāli un perpendikulāri transportlīdzekļa kustības virzienam (līnija CC").

5.2.2.4.3. Darbības nosacījumi

5.2.2.4.3.1. Vispārīgi nosacījumi

Lai veiktu jebkuru mērījumu, transportlīdzeklim paātrinājuma sekcijā jābrauc taisni, lai transportlīdzekļa gareniskā vidus plakne ir iespējami tuvāk līnijai CC".

Transportlīdzeklim jātuvojas līnijai AA" ar vienmērīgu sākotnējo ātrumu braukšanai pa ceļu, kā noteikts 5.2.2.4.3.2. un 5.2.2.4.3.3. iedaļā. Kad transportlīdzekļa priekša sasniedz līniju AA", akceleratora vadības ierīci darbina visā pilnībā cik iespējams ātri un tur pilnīgi atvērtā stāvoklī, kamēr transportlīdzekļa aizmugure sasniedz līniju BB"; akceleratora vadības ierīci jāatlaiz cik iespējams ātri.

Posmainiem transportlīdzekļiem attiecībā uz līnijas BB" šķērsošanu nav jāņem vērā neatkabināmās piekabes.

5.2.2.4.3.2. Tuvošanās ātrums

Transportlīdzeklim jātuvojas līnijai AA" vienmērīgā ātrumā, kas atbilst zemākajam no šādiem diviem ātrumiem:

— 50 km/h,

— M_1 kategorijas transportlīdzekļiem un citu kategoriju transportlīdzekļiem, kam motora jauda nepārsniedz 225 kW, motora apgriezību skaitam atbilstošs ātrums, kas vienāds ar trīs ceturtdaļām apgriezību skaita S, ar kuriem motors sasniedz savu nominālo maksimālo jaudu,

— pie M_1 kategorijas nepiederošiem transportlīdzekļiem, kam motora jauda pārsniedz 225 kW, motora apgriezību skaitam atbilstošs ātrums, kas vienāds ar pusi no apgriezību skaita S, ar kuriem motors sasniedz savu nominālo maksimālo jaudu.

Taču, ja transportlīdzekļiem, kas aprīkoti ar automātisko pārnesumkārbu ar vairāk nekā diviem atsevišķiem pārnesumiem, testa laikā notiek pārslēgšanās atpakaļ uz pirmo pārnesumu, ražotājs var izvēlēties jebkuru no šādām testa metodēm:

— transportlīdzekļa ātrumu V palielina augstākais līdz 60 km/h, lai izvairītos no šādas pārslēgšanās,

vai

— ātrumam V jāpaliek 50 km/h, bet degvielas padeve motoram jāierobežo līdz 95 % no pilnai slodzei vajadzīgās padeves. Šo nosacījumu uzskata par apmierinošu

— dzirksteļai dedzes motoriem, ja droseļvārsta atvērums leņķis ir 90 %,

un

— kompresija dedzes motoriem, ja degvielas sūkņa centrālā zobrata kustību ierobežo līdz 90 %.

Ja transportlīdzeklis ir aprīkots ar automātisko pārnesumkārbu, ko nevar pārslēgt uz rokas vadības režīmu, tam jāveic tests atšķirīgos tuvošanās ātrumos, proti, 30, 40 un 50 km/h vai trīs ceturtdaļas maksimālā ātruma braukšanai pa ceļu, ja šī vērtība ir zemāka. Testa rezultāts ir tas, kuru iegūst, braucot ar ātrumu, kas rada maksimālo trokšņu līmeni.

5.2.2.4.3.3. Pārnesumu skaitļu izvēle (transportlīdzekļiem, kas aprīkoti ar pārnesumkārbām).

5.2.2.4.3.3.1. Rokas vadības, neautomātiskā pārnesumkārbā.

5.2.2.4.3.3.1.1. Ar rokas vadības pārnesumkārbu aprīkoti M_1 un N_1 kategorijas transportlīdzekļi, kam nav vairāk par četriem pārnesumu skaitļiem braukšanai uz priekšu, jāveic tests otrajā pārnesumā.

Ar rokas vadības ātrumkārbu aprīkoti šo kategoriju transportlīdzekļi, kam ir vairāk par četriem pārnesumu skaitļiem braukšanai uz priekšu, jāveic tests secīgi otrajā un trešajā pārnesumā. Ņem vērā tikai kopējos pārnesumu skaitļus kas paredzēti braukšanai pa parastu ceļu. Aprēķina šajos divos stāvokļos reģistrētā trokšņu līmeņa vidējo aritmētisko vērtību.

Ja, veicot testu otrajā ātrumā, motora apgriezību skaits pārsniedz motora apgriezību skaitu S, pie kuriem motors attīsta savu nominālo maksimālo jaudu, tests jāatkārto ar tuvošanās ātrumu un/vai motora apgriezību skaitu, kurus pakāpeniski samazina par 5 % no S, kamēr iegūtais motora apgriezību skaits vairs nepārsniedz S.

Taču M_1 kategorijas transportlīdzekļiem, kam ir vairāk par četriem pārnesumiem braukšanai uz priekšu un kas ir aprīkoti ar motoru, kurš sasniedz par 140 kW lielāku maksimālo jaudu, un kam pieļaujamā maksimālās jaudas un maksimālās masas attiecība pārsniedz 75 kW/t, var veikt testu tikai trešajā pārnesumā, ja ātrums, ar ko transportlīdzekļa aizmugure šķērso līniju BB" trešajā pārnesumā, ir lielāks par 61 km/h.

5.2.2.4.3.3.1.2. Pie M_1 un N_1 kategorijas nepiederošiem transportlīdzekļiem, kam kopējais pārnesumu skaitlis braukšanai uz priekšu ir x (ieskaitot pārnesumus, kas iegūti ar palīgātrumkārbu vai dzenošo tiltu, kam ir vairāki pārnesumi), tests jāveic, pēc kārtas izmantojot pārnesumus, kas vienādi vai lielāki par x/n ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

Testa rezultāts ir tas, kuru iegūst ar pārnesumu, kas rada maksimālo trokšņu līmeni.

Lielāku pārnesumu slēgšanu no x/n jābeidz pārnesumā X, kurā pēdējo reizi šķērsojot līniju BB" ir sasniegts motora apgriezību skaits S, pie kura motors attīsta nominālo maksimālo jaudu.

Ja transportlīdzekļiem ir atšķirīgi kopējie pārnesumu skaitļi (arī atšķirīgs pārnesumu skaits), to, kā pārbaudāmais transportlīdzeklis reprezentē tipu, nosaka šādi:

— ja augstākais trokšņu līmenis ir starp pārnesumiem x/n un X, uzskata, ka izvēlētais transportlīdzeklis ir tipa paraugs,

— ja augstākais trokšņu līmenis ir pārnesumā x/n , izvēlēto transportlīdzekli uzskata par tipa paraugu tikai attiecībā uz tādiem transportlīdzekļiem, kam pie x/n kopējais pārnesuma skaitlis ir mazāks.

(1) Ja: $n = 2$ transportlīdzekļiem ar motora jaudu, kas nav lielāka par 225 kW
 $n = 3$ transportlīdzekļiem ar motora jaudu, kas ir lielāka par 225 kW;

(2) Ja x/n neatbilst veselam skaitlim, jāizmanto tuvākais pārnesums, noapaļojot uz augšu.

— ja augstākais trokšņu līmenis ir pārnese X, izvēlēto transportlīdzekli uzskata par tipa paraugu tikai tādiem transportlīdzekļiem, kam pie X kopējais pārnese skaitlis ir lielāks.

5.2.2.4.3.3.2. Automātiskā pārnesekārbā, ko var pārslēgt uz rokas vadības režīmu

Testu veic ar selektoru tādā pozīcijā, kādu ražotājs iesaka "parastai" braukšanai. Atslēdz automātisku selektora pārvietošanos uz zemāku pozīciju (piem., *kickdown*).

5.2.2.5. Rezultātu interpretācija

5.2.2.5.1. Lai kompensētu mērinstrumentu neprecizitāti, katra mērījuma rezultātu nosaka atņemot 1 dB (A) no mērierīces rādījuma.

5.2.2.5.2. Mērījumus uzskata par derīgiem, ja starpība starp diviem tajā pašā transportlīdzekļa pusē pēc kārtas izdarītiem mērījumiem nepārsniedz 2 dB (A).

5.2.2.5.3. Augstākais trokšņu līmenis ir testa rezultāts. Ja rezultāts par 1 dB (A) pārsniedz maksimāli pieļaujamo trokšņu līmeni pārbaudāmā transportlīdzekļa kategorijai, veic divus papildu mērījumus, mikrofonam esot attiecīgajā stāvoklī. Mikrofonam esot minētajā stāvoklī, trim no četriem šādi gūtiem mērījumiem jāiekļaujas noteiktajās robežās.

5.2.3. Stāvoša transportlīdzekļa trokšņu līmenis

5.2.3.1. Trokšņu līmenis transportlīdzekļu tuvumā

Lai veicinātu turpmākus tādu transportlīdzekļu testus, kurus jau izmanto, trokšņu līmenis jāmēra tuvu pie izplūdes sistēmas caurules saskaņā ar turpmākām prasībām, un mērījumu rezultāti jāieraksta testa ziņojumā, kas noformēts tā, lai varētu izdotu sertifikātu, kas minēts III pielikumā.

5.2.3.2. Mērinstrumenti

5.2.3.2.1. Akustiskie mērījumi

Mērījumiem jāizmanto skaņas līmeņa precizitātes mērītājs, kā noteikts 5.2.2.2.1. iedaļā.

5.2.3.2.2. Motora apgriezienu skaita mērījumi.

Motora apgriezienu nosaka ar tahometru, kam precizitāte ir 3 % vai augstāka. Tahometrs var nebūt tas, ar ko aprīkots transportlīdzeklis.

5.2.3.3. Mērījumu nosacījumi

5.2.3.3.1. Testēšanas vieta (2. attēls).

Par testēšanas vietu var izmantot jebkuru zonu, kas nav pakļauta ievērojamiem akustiskiem traucējumiem. Īpaši piemērotas ir līdzenas virsmas, kas segtas ar betonu, asfaltu vai jebkuru citu cietu segumu un ir ļoti atstarojošas; nedrīkst izmantot virsmas, kuras veido sablīvēta zeme.

Testēšanas vietai jābūt taisnstūra formā, kura malas ir vismaz trīs metru attālumā no transportlīdzekļa. Šai taisnstūrī nedrīkst atrasties neviens būtisks šķērslis, piem., cilvēks, kas nav novērotājs vai transportlīdzekļa vadītājs. Transportlīdzeklis jānovieto minētajā taisnstūrī tā, lai mikrofonu ir vismaz 1 m no jebkura ietves malas akmens.

5.2.3.3.2. Meteoroloģiskie apstākļi

Mērījumus nedrīkst veikt sliktos atmosfēras apstākļos. Jānodrošina, lai rezultātus neiespaido vēja brāzmas.

5.2.3.3.3. Fona troksnis

Mērinstrumentu rādījumiem, ko rada fona troksnis un vējš, jābūt vismaz par 10 dB (A) zemākiem nekā mērāmajam trokšņu līmenim. Mikrofonu var aprīkot ar atbilstošu aizsargstiklu, ja ņem vērā tā iespaidu uz mikroфона jutību.

5.2.3.3.4. Transportlīdzekļa stāvoklis

Pirms sākas mērījumi transportlīdzekļa motoram jāiesilst līdz normālai darba temperatūrai. Ja transportlīdzeklis ir aprīkots ar ventilatoru(-iem) ar automātiskas palāides mehānismu, šo sistēmu trokšņu līmeņa mērījumu laikā nedrīkst kavēt.

Mērījumu laikā, ātrumu pārslēga svirai jāatrodas neitrālā pozīcijā.

5.2.3.4. Mērījumu metode

5.2.3.4.1. Mērījumu veids un skaits

Maksimālo trokšņu līmeni, ko izsaka ar A-svērtajiem decibeliem (dB (A)), jāmēra 5.2.3.4.3. iedaļā minētajā darbības laikposmā.

Katrā mērīšanas punktā jāveic vismaz trīs mērījumi.

5.2.3.4.2. Mikroфона novietojums (2. attēls).

Mikrofonu jānovieto vienā līmenī ar izplūdes cauruli vai 0,2 m virs testa treka virsmas atkarībā no tā, kura atrodas augstāk. Mikroфона membrānai jāatrodas iepretim izplūdes caurulei 0,5 m attālumā no tās. Mikroфона maksimālās jutības asij jāatrodas paralēli treka virsmai $45^\circ \pm 10^\circ$ leņķī pret vertikālo plakni, ko nosaka izplūdes gāzu izmetes virziens.

Mikrofonam jābūt novietotam tajā šīs vertikālās plaknes pusē, kur attālums starp mikrofonu un transportlīdzekļa kontūru ir iespējami lielāks.

Ja izplūdes sistēmai ir vairākas caurules, kuru centri nav vairāk par 0,3 m attālumā viens no otra un kuras savienotas ar vienu klusinātāju, mikrofonam jāatrodas iepretim caurulei, kas ir tuvāk transportlīdzekļa kontūrai, vai caurulei, kas atrodas augstāk virs treka virsmas. Visos citos gadījumos jāveic atsevišķi mērījumi pie katras no tām, par testa vērtību uzskatot lielāko reģistrēto skaitli.

Ja transportlīdzekļi ir aprīkoti ar vertikālu izplūdes cauruli (piem., kravas automobiļi), mikrofonu jānovieto izplūdes caurules līmenī, pārvērst uz augšu ar tā asi vertikāli. Tas jānovieto 0,5 m attālumā no transportlīdzekļa tajā pusē, kur izplūdes caurule ir tuvāk.

Ja transportlīdzekļa konstrukcija ir tāda, ka mikrofonu nevar novietot tā, kā redzams 2. attēlā, jo ir šķēršļi, kas ir daļa no transportlīdzekļa (piem., rezerves ritenis, degvielas tvertne, akumulatora nodalījums), jāveido rasējums, kurā skaidri norādīts mikroфона stāvoklis, veicot mērījumus. Ja vien tas ir iespējams, mikrofonam jāatrodas vairāk nekā 0,5 m no tuvākā šķēršļa, un tā maksimālās jutības asij jāatrodas iepretim izplūdes caurulei tādā vietā, kur minētie šķēršļi vismazāk to aizsedz.

5.2.3.4.3. Motora darbības nosacījumi

Motora apgriezieni jānostabilizē, kad sasniegtas trīs ceturtdaļas apgriezienu skaita (S), ar kuru motors attīsta nominālo maksimālo jaudu.

Kad motora apgriezienu skaits nostabilizējas, droseļvārsts ātri jāatlaiž brīvgaits stāvoklī. Trokšņu līmenis jāmēra darbības laikposmā, kas ietver nemainīgu motora apgriezienu uzturēšanu uz īsu brīdi un visu ātruma samazināšanas laikposmu, par testa rezultātu ņemot trokšņu līmeņa mērītāja lielāko rādījumu.

5.2.3.5. Rezultāti (testa ziņojums)

5.2.3.5.1. Testa ziņojumā, kas noformēts, lai izdotu sertifikātu, kurš minēts III pielikumā, jānorāda visi attiecīgie dati, īpaši tie, kas izmantoti mērot stāvoša transportlīdzekļa radītos trokšņus.

5.2.3.5.2. No mērinstrumenta nolasa rādījumus, kas noapaļoti līdz tuvākajam decibelam.

Nem vērā tikai trīs secīgos mērījumos iegūtās vērtības, kas attiecīgi neatšķiras vairāk par 2 dB (A).

5.2.3.5.3. Testa rezultāts ir lielāks no šīm trim vērtībām.

5.3. Izplūdes sistēmas, kas satur šķiedrainus materiālus

5.3.1. Šķiedrainus materiālus nevar izmantot klusinātāju būvē, ja konstruēšanas vai ražošanas posmos netiek veikti atbilstīgi pasākumi, lai nodrošinātu to, ka uz ceļa panāk efektivitāti, kas vajadzīga, lai ievērotu 5.2.2.1. iedaļā noteiktās robežas. Šādu klusinātāju uzskata par efektīvu uz ceļa, ja izplūdes gāzes nesaskaras ar šķiedrainiem materiāliem vai ja transportlīdzekļa prototipa, kam veikts tests saskaņā ar 5.2.2. un 5.2.3. iedaļas prasībām, klusinātājs salikts normālā stāvoklī lietošanai uz ceļa pirms trokšņu līmeņa mērījumu veikšanas. To var panākt, izmantojot vienu no testiem, kas aprakstīti 5.3.1.1., 5.3.1.2. un 5.3.1.3. iedaļā, vai izņemot šķiedrainos materiālus no klusinātāja.

5.3.1.1. Nepārtraukta ekspluatācija 10 000 km uz ceļa

5.3.1.1.1. Apmēram puse šīs ekspluatācijas ir braukšana pa pilsētu un otra puse ir lielu attālumu veikšana lielā ātrumā; nepārtrauktu ekspluatāciju uz ceļa var aizstāt ar atbilstošu testa treka programmu.

5.3.1.1.2. Divi ātruma režīmi jāmaina vairākkārt.

5.3.1.1.3. Pilnai testa programmai jāietver mazākais 10 vismaz trīs stundu ilgus pārtraukumus, lai reproducētu atdzišanas un jebkādas kondensācijas efektus, kas var parādīties.

5.3.1.2. Kondicionēšana testēšanas stendā

5.3.1.2.1. Izmantojot standarta detaļas un ievērojot transportlīdzekļa ražotāja norādījumus, klusinātājs jāpievieno motoram, kas savienots ar dinamometru.

- 5.3.1.2.2. Tests jāveic sešos sešu stundu ilgus laikposmos ar vismaz 12 stundu pārtraukumu pēc katra laikposma, lai reproducētu atdzišanas un jebkādas kondensācijas efektus, kas var parādīties.
- 5.3.1.2.3. Katrā sešu stundu posmā motoram jādarbojas pēc kārtas šādos stāvokļos.
1. Piecas minūtes brīvgaitas ātrumā.
  2. Vienas stundas periods ar $\frac{1}{4}$ slodzes un ar $\frac{3}{4}$ nominālā maksimālo apgriezību skaita (S).
  3. Vienu stundas periods ar $\frac{1}{2}$ slodzes un ar $\frac{3}{4}$ nominālā maksimālo apgriezību skaita (S).
  4. Desmit minūšu periods ar pilnu slodzi un ar $\frac{3}{4}$ nominālā maksimālo apgriezību skaita (S).
  5. Piecpadsmit minūšu periods ar $\frac{1}{2}$ slodzi un ar nominālo maksimālo apgriezību skaitu (S).
  6. Trīsdesmit minūšu periods ar $\frac{1}{4}$ slodzi un ar nominālo maksimālo apgriezību skaitu (S).
- Kopējais sešu periodu ilgums: trīs stundas.
- Katrā posmā ir divas minēto periodu virknes.
- 5.3.1.2.4. Testēšanas laikā klusinātāju nedrīkst dzesēt ar mehānisku velkmi, kas imitē parasto gaisa plūsmu ap transportlīdzekli. Taču pēc ražotāja lūguma, klusinātāju var dzesēt, lai nepārsniegtu temperatūru, ko reģistrē pie iekļūdes caurules, kad transportlīdzeklis brauc ar maksimālo ātrumu.
- 5.3.1.3. Kondicionēšana ar pulsāciju.
- 5.3.1.3.1. Izplūdes sistēma vai tās detaļas jāpievieno transportlīdzeklī, kas minēts 2.3. iedaļā, vai motoram, kas minēts 2.4. iedaļā. Pirmajā gadījumā transportlīdzeklis jānovieto uz dinamometra rituļceļa. Otrajā gadījumā motors jāsaslēdz ar dinamometru.
- Testēšanas aparāts, kura sīki izstrādāta shēma redzama 3. attēlā, jāpieliek pie izplūdes sistēmas caurules. Ir pieņemams jebkurš cits aparāts, kas nodrošina līdzvērtīgus rezultātus.
- 5.3.1.3.2. Testēšanas aparāts jānoregulē tā, lai izplūdes gāzu plūsmu pamišus pārtrauktu un atjaunotu ar ātrdarbības vārstu, veicot 2500 ciklus.
- 5.3.1.3.3. Vārstam jāatveras, kad izplūdes gāzu pretspiediens, ko mēra vismaz 100 mm zem iekļūdes uzsmavas, sasniedz vērtību starp 0,35 un 0,40 bar. Tam jāaizveras, kad šis spiediens neatšķiras par vairāk kā 10 % no tā stabilizētās vērtības ar atvērtu vārstu.
- 5.3.1.3.4. Laika aiztures slēdzi noregulē uz gāzu izplūdes laiku saskaņā ar noteikumiem, kas paredzēti 5.3.1.3.3. iedaļā.
- 5.3.1.3.5. Motora apgriezību skaitam jābūt 75 % no apgriezību skaita (S), ar kuriem motors attīsta nominālo maksimālo jaudu.
- 5.3.1.3.6. Dinamometra uzrādītajai jaudai jābūt 50 % no jaudas ar pilnībā atvērtu droseļvārstu, ko mēra, kad motora apgriezību skaits (S) ir 75 %.
- 5.3.1.3.7. Testa laikā jebkuram noplūdes atvēršanai jābūt aiztaisītam.
- 5.3.1.3.8. Tests pilnībā jāpabeidz 48 stundās. Ja nepieciešams pēc katras stundas var ievērot vienu dzesēšanas laikposmu.
- 5.3.2. Ja piemēro Direktīvas 70/156/EEK 8. panta 3. punkta noteikumus par tipa apstiprinājumu, jāizmanto testa metode, kas norādīta 5.3.1.2. iedaļā.
- 5.4. **Saspiesta gaisa radītais troksnis**
- 5.4.1. *Mērījumu metode*
- Stāvošam transportlīdzeklī veic mērījumu ar mikrofonu 2. un 6. stāvoklī saskaņā ar 4. attēlu. Lielākais A-svērtais trokšņa līmenis ir reģistrēts, ventilējot spiediena regulatoru, kā arī ventilācijas laikā gan pēc darba, gan stāvbremžu lietošanas.
- Spiediena regulatora ventilācijas laikā troksni mēra ar brīvgaitas ātrumā ieslēgtu motoru.
- Ventilēšanas troksni reģistrē, darbinot darba bremzes un stāvbremzes; pirms katra mērījuma gaisa kompresora agregātā jāpalielina spiediens līdz lielākajam pieļaujamajam, un tad motors jāizslēdz.
- 5.4.2. *Rezultātu novērtējums*
- Visos mikroфона stāvokļos veic divus mērījumus. Lai kompensētu mērīinstrumentu neprecizitāti, mērītāja rādījumu samazina par 1 dB (A) un samazināto vērtību uzskata par mērījuma rezultātu. Rezultātus uzskata par derīgiem, ja starpība starp izdarītiem mērījumiem ar mikrofonu tādā pašā stāvoklī nepārsniedz 2 dB (A).

Lielāko mērījumu vērtību uzskata par testa rezultātu. Ja šī vērtība pārsniedz trokšņa robežu par 1 dB (A), veic divus papildu mērījumus attiecīgā mikroфона stāvoklī. Šajā gadījumā minētājā mikroфона stāvoklī trim no četriem šādi gūtu mērījumu rezultātiem jāatbilst trokšņa robežai.

5.4.3. *Robežvērtības*

Trokšņu līmenis nepārsniedz 72 dB (A) robežu.

6. EEK TIPA APSTIPRINĀJUMA ATTIECINĀJUMS UZ CITU TIPU.

6.1. **Transportlīdzekļa tipi, kas pārveidoti, lai brauktu ar svinu nesaturošu benzīnu**

6.1.1. Kā noteikts Direktīvā 85/210/EEK, braukšanai ar svinu nesaturošu benzīnu pārveidota un/vai pielāgota transportlīdzekļa tipa apstiprinājumu attiecina uz citu tipu, ja ražotājs apliecina un iestāde, kas piešķir tipa apstiprinājumu, apstiprina, ka trokšņu līmenis pārveidotajam transportlīdzeklim nepārsniedz robežvērtības, kas noteiktas 5.2.2.1. iedaļā.

6.2. **Transportlīdzekļa tipi, kas pārveidoti citiem mērķiem**

6.2.1. Transportlīdzekļa tipa apstiprinājumu attiecina uz transportlīdzekļa tipiem, kas atšķiras attiecībā uz III pielikumā uzskaitītajiem raksturlielumiem, ja iestāde, kas piešķir tipa apstiprinājumu, uzskata, ka veiktie pārveidojumi būtiski nepasliktina transportlīdzekļa trokšņu līmeni.

7. RAŽOJUMU ATBILSTĪBA.

7.1. Visiem transportlīdzekļiem, kas ražoti, ievērojot šīs direktīvas prasības, jāatbilst apstiprinātajam transportlīdzekļa tipam, kā arī 5. iedaļas prasībām.

7.2. Lai pārbaudītu, vai 7.1. iedaļas prasības ir ievērotas, veic atbilstīgus ražošanas kontroles pasākumus.

7.3. Apstiprinājuma turētājs:

7.3.1. nodrošina, lai pastāvētu ražojumu kvalitātes efektīvas kontroles procedūras;

7.3.2. var piekļūt katra apstiprinātā tipa atbilstības testam vajadzīgajam aprīkojumam;

7.3.3. nodrošina, lai testa rezultātu datus reģistrētu un lai pievienotie dokumenti būtu pieejami laikposmā, ko nosaka saskaņā ar administratīvo dienestu;

7.3.4. analizē katra testa veida rezultātus, lai pārbaudītu un nodrošinātu ražojuma raksturlielumu stabilitāti, ņemot vērā rūpnieciskās ražošanas procesa svārstības;

7.3.5. nodrošina, lai katram ražojuma tipam veiktu vismaz V pielikuma I daļā noteiktos testus;

7.3.6. nodrošina, lai jebkurai paraugu ņemšanai vai analizējamiem paraugiem, kas liecina par neatbilstību attiecīgajam testa veidam, sekotu cita parauga ņemšana un cits tests. Jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai atjaunotu attiecīgā ražojuma atbilstību.

7.4. Kompetentā iestāde, kas piešķirusi tipa apstiprinājumu, jebkurā laikā var pārbaudīt katrai ražošanas vienībai piemērojamo kontroles metožu atbilstību.

7.4.1. Katrā apskatē inspektoram, kas ieradies uz vietas, uzrāda testu žurnālus un ražojuma apskates ierakstus.

7.4.2. Inspektors var izlases veidā ņemt paraugus, ko testēs ražotāja laboratorijā. Paraugu minimālo skaitu var noteikt, ņemot vērā paša ražotāja veikto testu rezultātus.

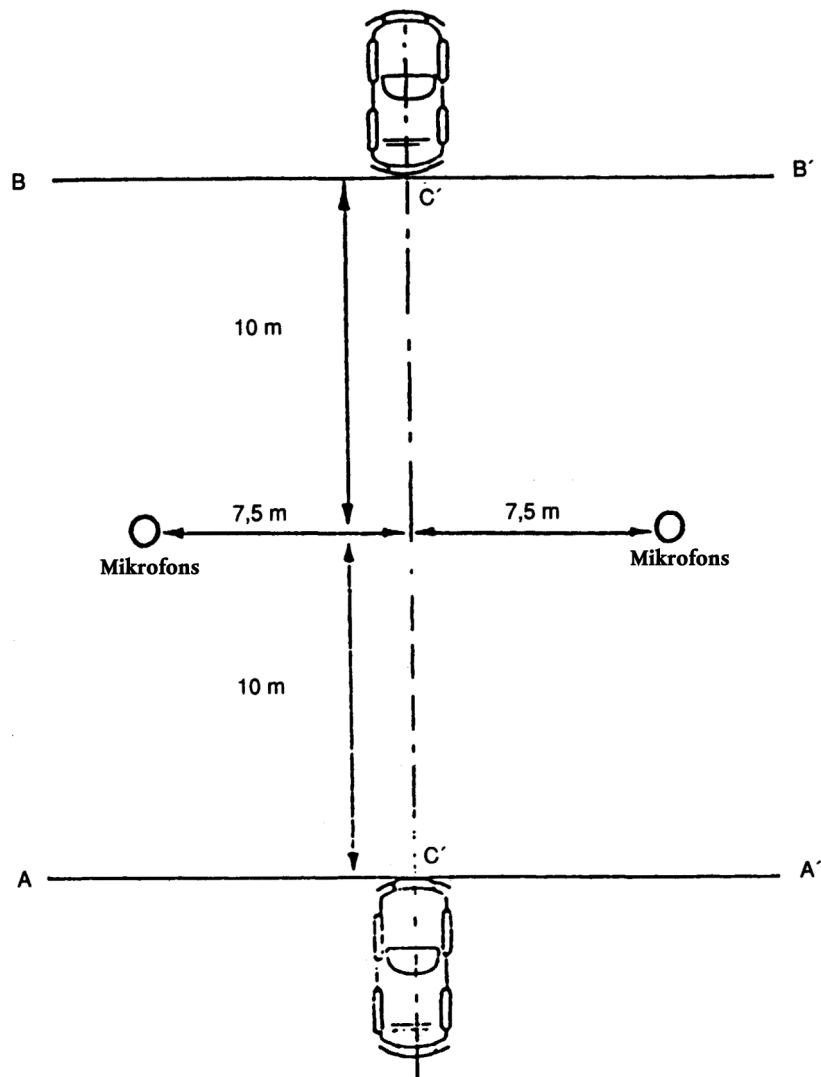
7.4.3. Ja kvalitātes līmenis šķiet neapmierinošs vai ja šķiet, ka jāpārbauda to testu rezultātu derīgums, kas veiktas, piemērojot 7.4.2. iedaļu, inspektoram jāņem paraugi nosūtīšanai tehniskajam dienestam, kas veicis tipa apstiprinājuma testus.

7.4.4. Kompetentā iestāde var veikt visas I pielikumā paredzētos testus.

7.4.5. Parastais kompetentās iestādes apskašu biežums ir vienreiz divos gados. Ja šo apskašu laikā konstatē neapmierinošus rezultātus, tad kompetentajai iestādei jānodrošina, lai, cik iespējams ātri, veiktu visus vajadzīgos pasākumus ražojuma atbilstības atjaunošanai.

1. attēls

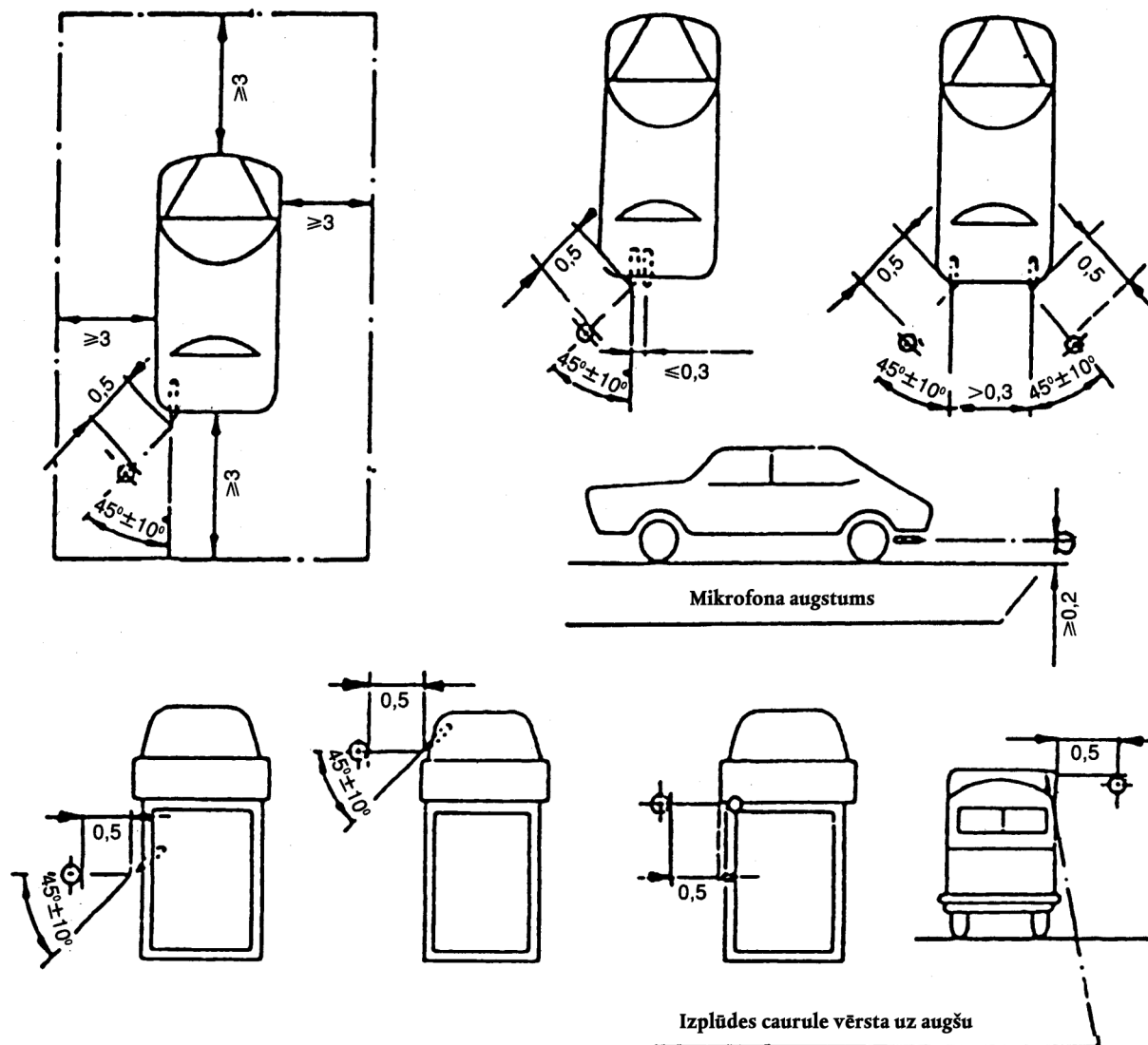
Mikrofona stāvokļi mērījumiem attiecībā uz braucošu transportlīdzekli

2. attēls

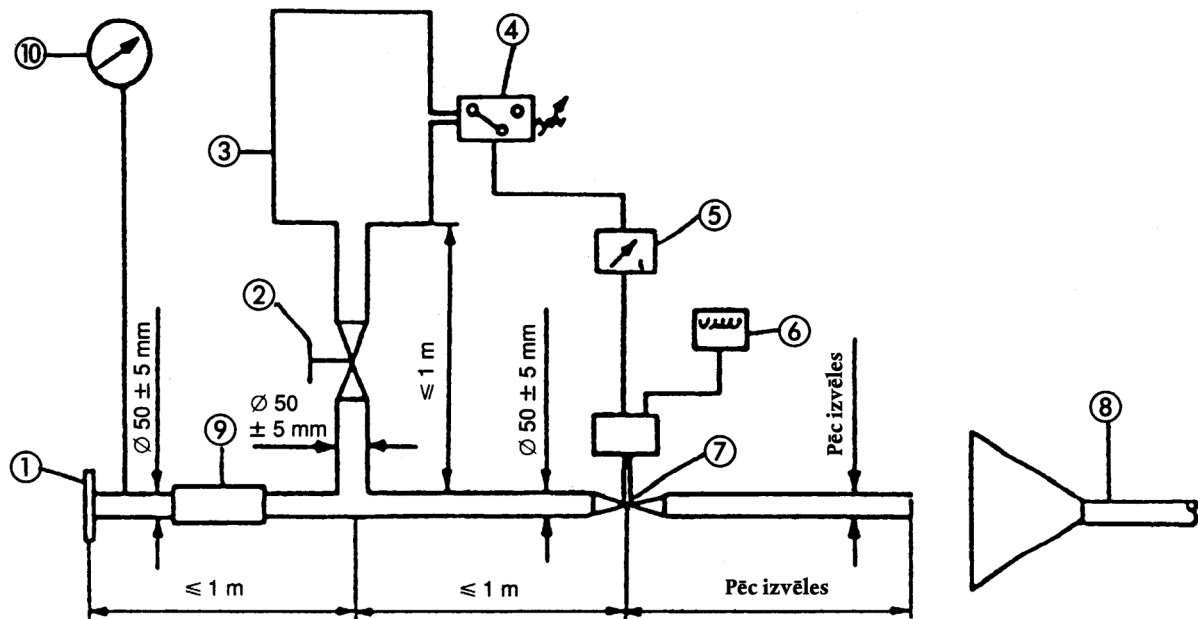
Testēšanas vieta un mikroфона stāvokļi mērījumiem attiecībā uz stāvošu transportlīdzekli

Visi attālumi norādīti metros.

3. attēls

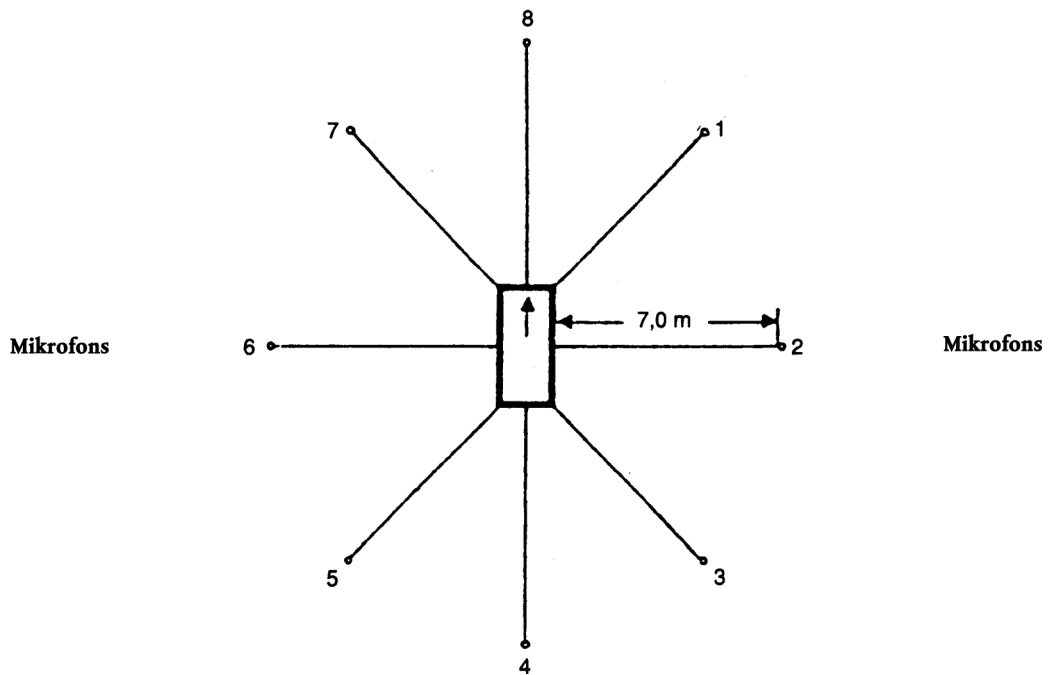
Testēšanas aparāts kondicionēšanai ar pulsāciju

- ① Ieplūdes uzmava savienošanai ar testa izplūdes sistēmas aizmugures daļu.
- ② Ar roku darbināms regulēšanas vārsts.
- ③ Kompensējošs rezervuārs ar 35 līdz 40 litru ietilpību.
- ④ Spiediena slēdzis ar darbības diapazonu 0,05 līdz 2,5 bar.
- ⑤ Laika aiztures slēdzis.
- ⑥ Impulsu skaitītājs.
- ⑦ Atrdarbības vārsts, piemēram, izplūdes bremžu vārsts, 60 mm diametrā, ko darbina pneimatiskais cilindrs ar izejas jaudu 120 N ar 4 bar. Reakcijas laiks gan atveroties, gan aizveroties nedrīkst pārsniegt 0,5 sekundes.
- ⑧ Izplūdes gāzes izsūkņš.
- ⑨ Lokana caurule.
- ⑩ Manometrs.

4. attēls

Mikrofona stāvokļi saspiesta gaisa trokšņa mērījumiem

Mērījumu veic stāvošam transportlīdzeklim, saskaņā ar 4. attēlu, izmantojot divus mikrofona stāvokļus 7 m attālumā no transportlīdzekļa kontūras un 1,5 m virs zemes.

II PIELIKUMS

IZPLŪDES SISTĒMU KĀ ATSEVIŠĶU TEHNISKU VIENĪBU EEK TIPA APSTIPRINĀJUMS (REZERVES IZPLŪDES SISTĒMAS)

0. DARBĪBAS JOMA

Šis pielikums attiecas uz tipa apstiprinājumu attiecībā uz izplūdes sistēmām vai to detaļām kā atsevišķām tehniskām vienībām Direktīvas 70/156/EEK 9.a panta nozīmē, lai ar tām kā rezerves detaļām aprīkotu vienu vai vairākus attiecīgo M_1 un N_1 kategoriju mehānisko transportlīdzekļu tipus.

1. DEFINĪCIJAS

1.1. Rezerves izplūdes sistēmas vai to detaļas ir jebkura I pielikuma 1.2.1. iedaļā definēta izplūdes sistēmas daļa, kas paredzēta, lai aizstātu transportlīdzekļa daļu, kuras tips saskaņā ar I pielikumu ir apstiprināts līdz ar transportlīdzekļa EEK tipa apstiprinājumu.

2. PIETEIKUMS EEK TIPA APSTIPRINĀJUMAM

2.1. Pieteikums EEK tipa apstiprinājumam attiecībā uz rezerves izplūdes sistēmu vai tās detaļu kā atsevišķu tehnisku vienību jāiesniedz transportlīdzekļa ražotājam, attiecīgās atsevišķās tehniskās vienības ražotājam vai viņu pilnvarotiem pārstāvjiem.

2.2. Kopā ar EEK tipa apstiprinājuma pieteikumu attiecībā uz katru rezerves izplūdes sistēmas tipu vai tās detaļu jāiesniedz šādi dokumenti trīs eksemplāros un šāda informācija:

2.2.1. — transportlīdzekļa tipa(-u) apraksts, kurš(-i) ir aprīkojams(-i) ar sistēmu vai tās detaļām, ar norādi uz raksturlielumiem, kas minēti I pielikuma 1.1. iedaļā. Jānorāda numuri un/vai simboli, kas norāda motora vai transportlīdzekļa tipu,

2.2.2. — rezerves izplūdes sistēmas apraksts, kas norāda katras sistēmas detaļas relatīvo stāvokli, kopā ar uzstādīšanas pamācību,

2.2.3. — sīki izstrādāts katras detaļas rasējums, lai tās varētu viegli atrast un atpazīt, kā arī norāde uz izmantotajiem materiāliem.

Šajos rasējumos jānorāda vieta EEK tipa apstiprinājuma zīmei, kuras piestiprināšana ir obligāta.

2.3. Pēc attiecīgā tehniskā dienesta pieprasījuma, pretendents jāiesniedz:

2.3.1. — divi sistēmas paraugi attiecībā uz kuriem veikts EEK tipa apstiprinājums,

2.3.2. — izplūdes sistēmas tips, ar kuru transportlīdzeklis sākotnēji bija aprīkots, kad tam piešķīra EEK tipa apstiprinājumu,

2.3.3. — transportlīdzekļa tipa paraugs, kas aprīkojams ar sistēmu un:

— kam attiecībā uz trokšņa līmeni braucot jābūt tādā stāvoklī, ka tas atbilst I pielikuma 5.2.2.1. iedaļā noteiktajiem ierobežojumiem⁽¹⁾ un vairāk par 3 dB (A) nepārsniedz vērtības, kas iegūtas tipa apstiprinājuma laikā,

un

— kas attiecībā uz trokšņa līmeni stāvēt, atbilst vērtībai, kas iegūta tipa apstiprinājuma laikā,

2.3.4. — atsevišķs motors, kas atbilst aprakstītā transportlīdzekļa tipam.

2.4. Pirms tipa apstiprināšanas kompetentajai iestādei jāpārlicinās par to, ka pasākumi, kas veikti, lai nodrošinātu ražojuma atbilstības efektīvu kontroli, ir pietiekami.

3. MARĶĒJUMI

3.1. Rezerves izplūdes sistēmai vai tās detaļām, izņemot stiprinājumus un caurules, jābūt ar:

3.1.1. — rezerves sistēmas un tās detaļu ražotāja preču zīmi vai tirdzniecības nosaukumu,

3.1.2. — ražotāja preču aprakstu,

3.1.3. — EEK tipa apstiprinājuma numuru.

⁽¹⁾ Kā noteikts šīs direktīvas redakcijā, kas piemērojama transportlīdzekļu tipa apstiprinājumam.

- 3.2. Šiem marķējumiem jābūt skaidri salasāmiem un neizdzēšamiem pat pēc sistēmas uzstādīšanas transportlīdzeklī.
4. EEK TIPA APSTIPRINĀJUMS
- 4.1. Ja pieteikums 2.1. iedaļas nozīmē ir apstiprināts, kompetentajai iestādei jānoformē sertifikāts, kas atbilst IV pielikumā redzamajam paraugam. Pirms tipa apstiprinājuma numura jābūt atšķirīgam burtam(-iem), kas apzīmē valsti, kura piešķir EEK tipa apstiprinājumu.
5. SPECIFIKĀCIJAS
- 5.1. **Vispārīgas specifikācijas**
- 5.1.1. Rezerves izplūdes sistēmām vai to detaļām jābūt konstruētām, būvētām un uzstādāmām tā, lai tās nodrošinātu transportlīdzekļa atbilstību šīs direktīvas prasībām normālos lietošanas apstākļos un neatkarīgi no vibrācijām, kam tas var būt pakļauts.
- 5.1.2. Izplūdes sistēmai vai tās detaļām jābūt konstruētām, būvētām un uzstādāmām tā, lai panāktu pienācīgu izturību pret koroziju, kam tā/tās ir pakļautas, ņemot vērā transportlīdzekļa lietošanas apstākļus.
- 5.2. **Specifikācijas, kas attiecas uz trokšņu līmeņiem**
- 5.2.1. Rezerves izplūdes sistēmas vai to detaļu akustisko efektivitāti jāpārbauda, izmantojot metodes, kas aprakstītas I pielikuma 5.2.2.4. iedaļā un 5.2.3.4. iedaļā ⁽¹⁾.
- Kad rezerves izplūdes sistēma vai tās detaļas ir uzstādītas šā pielikuma 2.3.3. iedaļā minētajam transportlīdzeklim, trokšņu līmeņiem, kas reģistrēti izmantojot divas minētās metodes (stāvošiem un braucošiem transportlīdzekļiem), ir jāatbilst vienam no šādiem nosacījumiem:
- 5.2.1.1. tie nedrīkst pārsniegt vērtības, kas reģistrētas, kad šim transportlīdzekļa tipam piešķir EEK tipa apstiprinājumu;
- 5.2.1.2. tie nedrīkst pārsniegt trokšņu līmeņa vērtības, kas reģistrētas 2.3.3. iedaļā minētajam transportlīdzeklim, kas aprīkots ar tā paša tipa izplūdes sistēmu kā EEK tipa apstiprinājuma piešķiršanas brīdī.
- 5.3. **Transportlīdzekļa motora efektīvās jaudas mērījumi**
- 5.3.1. Rezerves izplūdes sistēmai un tās detaļām jānodrošina, lai transportlīdzekļa rādītāji ir pielīdzināmi tiem, kas panākti ar sākotnējā aprīkojuma izplūdes sistēmu un tās detaļām.
- 5.3.2. Rezerves izplūdes sistēma vai, atkarībā no ražotāja izvēles, šīs sistēmas detaļas, ir jāpielīdzina sākotnējā aprīkojuma izplūdes sistēmai vai tās detaļām, kas arī ir jaunas, pēc kārtas uzstādītas 2.3.3. iedaļā minētajam transportlīdzeklim.
- 5.3.3. Par testa metodi jāizvēlas spiediena krituma mērījums, ievērojot 5.3.4.1. vai 5.3.4.2. iedaļas nosacījumus. Mērījuma rezultāts, kas iegūts ar rezerves izplūdes sistēmu, nedrīkst pārsniegt mērījuma rezultātu ar sākotnējā aprīkojuma sistēmu vairāk par 25 %, ievērojot šādus nosacījumus.
- 5.3.4. *Testa metode*
- 5.3.4.1. *Motora testa metode*
- Mērījums jāveic 2.3.4. iedaļā minētajam motoram, kas savienots ar dinamometru.
- Ar pilnībā atvērtu droselēvārstu stends jāneregulē tā, lai iegūtu motora apgriezīgu skaitu (S), kas atbilst motora nominālajai maksimālajai jaudai.
- Lai izmērītu pretspiedienu, spiediena krāns jānovieto pa gabalu no izplūdes kolektora, kā norādīts 1., 2. un 3. attēlā.
- 5.3.4.2. *Transportlīdzekļa testa metode*
- Mērījumi jāizdara 2.3.3. iedaļā minētajam transportlīdzeklim.
- Tests jāveic:
- vai nu uz ceļa,
- vai
- uz dinamometra rītuļceļa.

⁽¹⁾ Kā noteikts šīs direktīvas redakcijā, kas piemērojama transportlīdzekļu tipa apstiprinājumam.

Ar pilnībā atvērtu droseļvārstu motors jānoslogo tā, lai iegūtu motora apgriezību skaitu (S), kas atbilst motora nominālajai maksimālajai jaudai.

Lai izmērītu pretspiedienu, spiediena krāns jānovieto pa gabalu no izplūdes kolektora, kā norādīts 1., 2. un 3. attēlā.

5.4. **Papildu noteikumi attiecībā uz izplūdes sistēmām vai to detaļām, kas pildītas ar šķiedrainiem materiāliem**

Šķiedrainus materiālus nevar izmantot rezerves izplūdes sistēmu vai to detaļu ražošanā, ja konstruēšanas vai ražošanas posmā neveic atbilstošus pasākumus, lai nodrošinātu tāda līmeņa efektivitātes sasniegšanu, kas atbilst I pielikuma 5.2.2.1. iedaļā noteiktajām robežām.

Šādu trokšņa slāpēšanas sistēmu uzskata par efektīvu uz ceļa, ja izplūdes gāzes nesaskaras ar šķiedrainiem materiāliem vai ja pēc šķiedrainu materiālu izņemšanas trokšņu līmeņi atbilst 5.2.1. iedaļā noteiktajām prasībām, kad izplūdes sistēmu testē transportlīdzeklī saskaņā ar I pielikuma 5.2.2. un 5.2.3. iedaļā aprakstītajām metodēm.

Ja šis nosacījums nav ievērots, visa izplūdes sistēma jāpakļauj kondicionēšanai. Tas jā dara, izmantojot vienu no I pielikuma 5.3.1.1., 5.3.1.2. un 5.3.1.3. iedaļā aprakstītajām metodēm.

Pēc kondicionēšanas, trokšņu līmenis jāpārbauda, kā noteikts šā pielikuma 5.2.1. iedaļā.

Ja izmanto 5.2.1.2. iedaļā aprakstīto procedūru, EEK tipa apstiprinājuma pretendents var prasīt sākotnējā aprīkojuma izplūdes sistēmas kondicionēšanu vai iesniegt tādu, kas ir iztukšota.

6. RAŽOJUMU ATBILSTĪBA

6.1. Jebkurai rezerves izplūdes sistēmai un tās detaļām, kam atbilstīgi šai direktīvai ir EEK tipa apstiprinājuma numurs, ir jāatbilst izplūdes sistēmas apstiprinātam tipam, kā arī 5. iedaļas prasībām.

6.2. Lai pārbaudītu, vai 6.1. iedaļas prasības ir ievērotas, veic atbilstīgus ražošanas kontroles pasākumus.

6.3. Apstiprinājuma turētājs:

6.3.1. nodrošina, lai pastāvētu ražojuma kvalitātes efektīvas kontroles procedūras;

6.3.2. var piekļūt katra apstiprinātā tipa atbilstības testa aprīkojumam;

6.3.3. nodrošina, lai testa rezultātu datus pierakstītu un lai pievienotie dokumenti būtu pieejami laikposmā, ko nosaka vienojoties ar administratīvo dienestu;

6.3.4. analizē katra testa veida rezultātus, lai pārbaudītu un nodrošinātu ražojuma raksturlielumu stabilitāti, ņemot vērā rūpnieciskās ražošanas procesa svārstības;

6.3.5. nodrošina, lai katram ražojuma tipam veiktu vismaz V pielikuma II daļā noteiktos testus;

6.3.6. nodrošina, lai jebkurai paraugu ņemšanai vai analizējamiem paraugiem, kas liecina par neatbilstību attiecīgajam testa veidam, sekotu cita parauga ņemšana un cits tests. Jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai atjaunotu attiecīgā ražojuma atbilstību.

6.4. Kompetentā iestāde, kas piešķirusi tipa apstiprinājumu, jebkurā laikā var pārbaudīt katrai ražošanas vienībai piemērojamo kontroles metožu atbilstību.

6.4.1. Katrā apskatē inspektoram, kas ieradies uz vietas, uzrāda testu žurnālus un ražojuma apskates ierakstus.

6.4.2. Inspektors var ņemt paraugus izlases veidā testu veikšanai ražotāja laboratorijā. Paraugu minimālo skaitu var noteikt, ņemot vērā paša ražotāja veikto testu rezultātus.

6.4.3. Ja kvalitātes līmenis šķiet neapmierinošs vai ja šķiet, ka jāpārbauda to testu rezultātu derīgums, kas veikti, piemērojot 6.4.2. iedaļu, inspektoram jāņem paraugi nosūtīšanai tehniskajam dienestam, kurš veicis tipa apstiprinājuma testus.

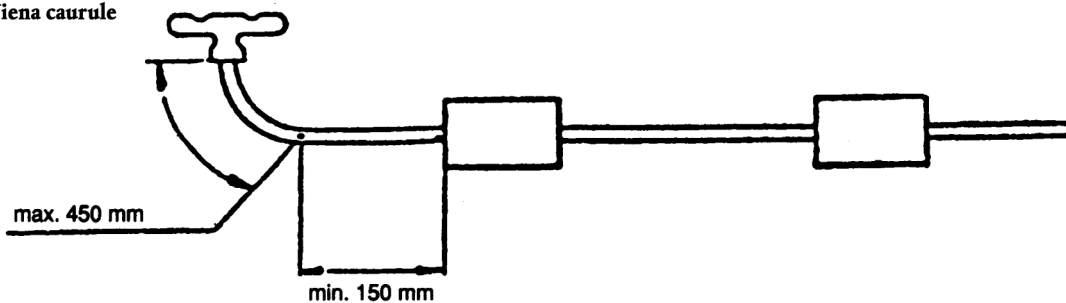
6.4.4. Kompetentā iestāde var veikt visas I pielikumā noteiktos testus.

6.4.5. Parastais kompetentās iestādes apskašu biežums ir vienreiz divos gados. Ja šo apskašu laikā konstatē neapmierinošus rezultātus, tad kompetentajai iestādei jānodrošina, lai, cik iespējams ātri, veiktu visus pasākumus ražojumu atbilstības atjaunošanai.

Pretspiediens – mērīšanas punkti

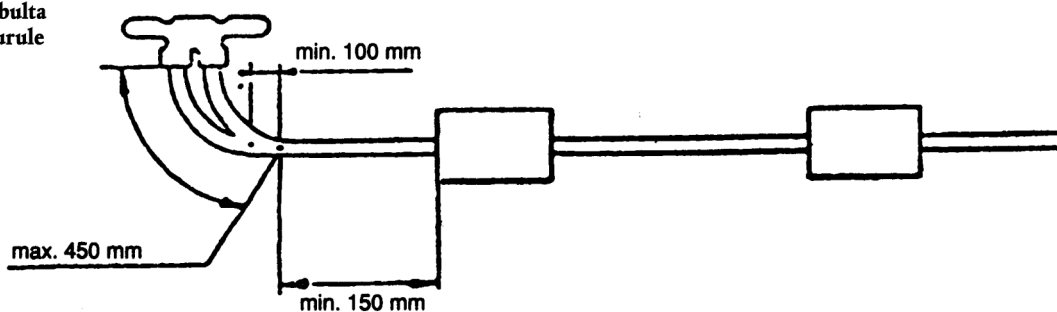
1. attēls

Viena caurule

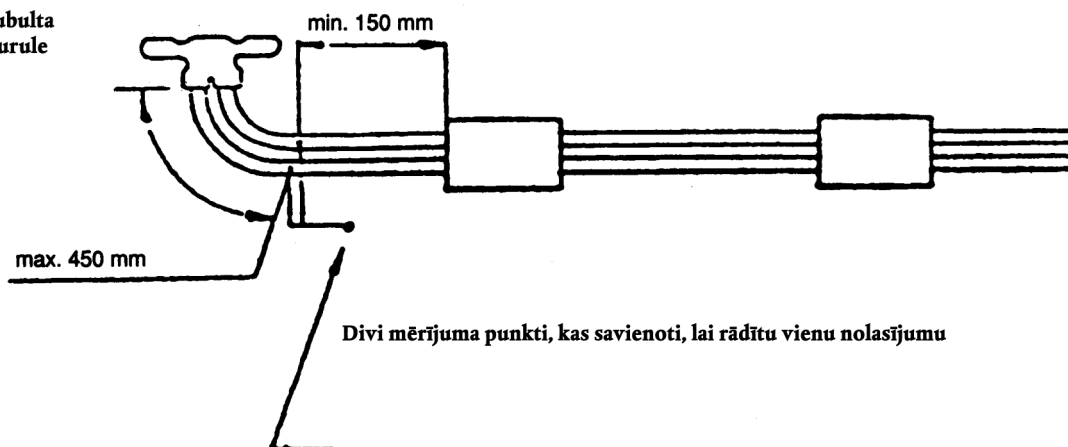
2. attēls (*)

Daļēji dubulta caurule

3. attēls

Dubulta caurule

(*) Ja tas nav iespējams, izmantot 3. attēlu

III PIELIKUMS

PARAUGS

Maksimālais izmērs: A4 (210 × 297 mm)

(Administratīvās iestādes nosaukums)

**PIELIKUMS TRANSPORTLĪDZEKĻA EEK TIPA APSTIPRINĀJUMA SERTIFIKĀTAM ATTIECĪBĀ UZ TROKŠ-
ŅU LĪMENI***(4. panta 2. punkts un 10 pants Padomes Direktīvā 70/156/EEK (1970. gada 6. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz mehānisko transportlīdzekļu un to piekabju tipa apstiprinājumu)*

Ņemot vērā grozījumus, kas izdarīti saskaņā ar Direktīvu 92/97/EEK

EEK tipa apstiprinājuma Nr.: .....

1. Transportlīdzekļa preču zīme vai tirdzniecības nosaukums: .....

2. Transportlīdzekļa tips: .....

2.1. Ja nepieciešams, I pielikuma 5.2.2.4.3.3.1.2. iedaļā ietvertu transportlīdzekļu saraksts: .....

3. Ražotāja nosaukums vai vārds un adrese: .....

4. Ražotāja pilnvarotā pārstāvja (ja tāds ir) nosaukums vai vārds un adrese: .....

5. Motors

5.1. Ražotājs: .....

5.2. Tips: .....

5.3. Paraugs: .....

5.4. Nominālā maksimālā jauda ⁽¹⁾..... kW ar apgr./min.6. Transmisija: neautomātiskā pārnesumkārbā/automātiskā pārnesumkārbā ⁽²⁾

6.1. Pārnesumu skaits: .....

7. Aprīkojums: .....

7.1. Izplūdes klusinātājs

7.1.1. Ražotājs vai pilnvarotais pārstāvis (ja tāds ir): .....

⁽¹⁾ Noteikta saskaņā ar Direktīvu 80/1269/EEK.⁽²⁾ Lieko svītrot.

7.1.2. Paraugs: .....

7.1.3. Tips: ..... atbilst rasējumam Nr. ....

7.2. Ieplūdes klusinātājs

7.2.1. Ražotājs vai pilnvarotais pārstāvis (ja tāds ir): .....

.....

7.2.2. Paraugs: .....

7.2.3. Tips: ..... atbilst rasējumam Nr. ....

7.3. Riepu izmērs: .....

8. Mērījumi

8.1. Braucoša transportlīdzekļa trokšņu līmenis

Mērījumu rezultāti			
	Kreisā puse dB (A) ⁽¹⁾	Labā puse dB (A) ⁽¹⁾	Pārnesuma sviras stāvoklis
Pirmais mērījums			
Otrais mērījums			
Trešais mērījums			
Ceturtais mērījums			

Testa rezultāts: ..... dB (A)/E ⁽²⁾

8.2. Stāvoša transportlīdzekļa trokšņu līmenis

	dB (A)	Motora apgriezienu skaits
Pirmais mērījums		
Otrais mērījums		
Trešais mērījums		

Testa rezultāts: ..... dB (A)/E ⁽²⁾

⁽¹⁾ Mērījumu vērtības dotas, atņemot 1 dB (A) saskaņā ar I pielikuma 5.2.2.5.1. iedaļas noteikumiem.

⁽²⁾ "E" norāda, ka attiecīgjie mērījumi veikti saskaņā ar šo direktīvu.

8.3. Saspiesta gaisa trokšņu līmenis

Mērījumu rezultāti		
	Kreisā puse dB (A) ⁽¹⁾	Labā puse dB (A) ⁽¹⁾
Pirmais mērījums		
Otrais mērījums		
Trešais mērījums		
Ceturtais mērījums		

Testa rezultāts: ..... dB (A)/E⁴

9. Pieteikuma iesniegšanas datums transportlīdzekļa tipa apstiprinājuma saņemšanai: .....

10. Tehniskais dienests, kas atbildīgs par tipa apstiprinājuma testiem: .....

.....

11. Minētā dienesta izsniegtā testa ziņojuma noformēšanas diena: .....

12. Minētā dienesta izsniegtā testa ziņojuma numurs: .....

13. Ar šo ir piešķirts/atteikts ⁽²⁾ tipa apstiprinājums attiecībā uz trokšņu līmeņiem.

14. Vieta: .....

15. Datums: .....

16. Paraksts: .....

17. Šim pielikumam pievienoti šādi dokumenti ar minētā tipa apstiprinājuma numuru (aizpildīt, ja vajadzīgs): .....

.....

.....

.....

18. Piezīmes .....

.....

.....

⁽¹⁾ Mērījumu vērtības dotas, atņemot 1 dB (A) saskaņā ar I pielikuma 5.4.2. iedaļas noteikumiem.

⁽²⁾ Lieko svītrot.

IV PIELIKUMS

PARAUGS

Maksimālais izmērs: A4 (210 × 297 mm)

(Administratīvās iestādes nosaukums)

EEK TIPA APSTIPRINĀJUMA SERTIFIKĀTS ATTIECĪBĀ UZ ATSEVIŠĶU TEHNISKU VIENĪBU

(9.a pants Padomes Direktīvā 70/156/EEK (1970. gada 6. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz mehānisko transportlīdzekļu un to piekabju tipa apstiprinājumu)

Atsevišķā tehniskā vienība: rezerves izplūdes sistēma

Atsevišķās tehniskās vienības EEK tipa apstiprinājuma numurs: .....

1. Preču zīme vai tirdzniecības nosaukums: .....

2. Tips: .....

3. Ražotāja nosaukums vai vārds un adrese: .....

4. Ražotāja pilnvarotā pārstāvja (ja tāds ir) nosaukums vai vārds un adrese: .....

5. Atsevišķās tehniskās vienības sastāvdaļas: .....

6. Preču zīme vai tirdzniecības nosaukums mehāniskā transportlīdzekļa tipam(-iem), kas aprīkojams ar klusinātāju ⁽¹⁾: .....

7. Transportlīdzekļa tips(-i) un tā/to tipa apstiprinājuma numurs(-i): .....

8. Motors

8.1. Tips (dzirksteļaiždedzes motors, dīzeļmotors): .....

8.2. Cikls: divtaktu, četraktu: .....

8.3. Kopējais darba tilpums: .....

8.4. Nominālā maksimālā motora jauda ⁽²⁾: ..... kW ar ..... apgr./min.

9. Pārnesumu skaits: .....

10. Izmantotie pārnesumu skaitļi: .....

11. Dzenošā tilta pārnesums(-i): .....

⁽¹⁾ Ja norādīti vairāki tipi, jāaizpilda 7. līdz 14. iedaļa (ieskaitot) attiecībā uz katru tipu.

⁽²⁾ Noteikta saskaņā ar Direktīvu 80/1269/EEK.

12. Trokšņu līmeņa vērtības:
- braucošs transportlīdzeklis: ..... dB (A), apgriezienu skaits stabilizēts pirms paātrinājuma ar ..... km/h,
- stāvošs transportlīdzeklis: ..... dB (A) ar ..... apgr./min.
13. Pretspiediena svārstības: .....
14. Jebkuri prasību ierobežojumi, kas attiecas uz izmantošanu un uzstādīšanu: .....
- .....
- .....
- .....
15. Parauga iesniegšanas datums EEK tipa apstiprinājuma sertifikāta saņemšanai attiecībā uz atsevišķu tehnisku vienību: .....
- .....
16. Tehniskais dienests: .....
17. Minētā tehniskā dienesta izsniegtā testa ziņojuma noformēšanas diena: .....
18. Minētā tehniskā dienesta izsniegtā testa ziņojuma numurs: .....
19. Ar šo ir piešķirts/atteikts ⁽¹⁾ atsevišķās tehniskās vienības tipa apstiprinājums.
20. Vieta: .....
21. Datums: .....
22. Paraksts: .....
23. Šim pielikumam pievienoti šādi dokumenti ar attiecīgās atsevišķās tehniskās vienības minēto tipa apstiprinājuma numuru (aizpildīt, ja vajadzīgs): .....
- .....
- .....
- .....
24. Piezīmes .....
- .....
- .....

⁽¹⁾ Lieko svitrot.

V PIELIKUMS

RAŽOJUMA ATBILSTĪBAS PĀRBAUDES

I. TRANSPORTLĪDZEKĻI

1. **Vispārīgi noteikumi**

Šīs prasības saskan ar ražojuma atbilstības pārbaudei paredzētiem testiem, ko veic, ievērojot I pielikuma 7.3.5. un 7.4.3. iedaļu.

2. **Testa procedūras**

Testa metodes, mērinstrumenti un rezultātu interpretācija ir tādi, kā aprakstīti I pielikumā. Pārbaudāmais(-ie) transportlīdzeklis(-ļi) jāpakļauj braucoša transportlīdzekļa trokšņa mērījumu testam, kas aprakstīts I pielikuma 5.2.2.4. iedaļā.

3. **Paraugu ņemšana**

Jāizvēlas viens transportlīdzeklis. Ja pēc testa, kas turpmāk minēts 4.1. iedaļā, transportlīdzekli neuzskata par atbilstīgu šīs direktīvas prasībām, jātestē vēl divi transportlīdzekļi.

4. **Rezultātu novērtējums**

- 4.1. Ja saskaņā ar 1. un 2. iedaļu pārbaudītā transportlīdzekļa trokšņu līmenis nepārsniedz I pielikuma 5.2.2.1. iedaļā noteiktās robežvērtības vairāk par 1 dB (A), transportlīdzekļa tipu uzskata par atbilstīgu šīs direktīvas prasībām.
- 4.2. Ja transportlīdzeklis, kas pārbaudīts saskaņā ar 4.1. iedaļu, neatbilst prasībām, kas noteiktas minētajā iedaļā, jātestē vēl divi transportlīdzekļi, ievērojot 1. un 2. iedaļu.
- 4.3. Ja 4.2. iedaļā minētā otrā un/vai trešā transportlīdzekļa trokšņu līmenis pārsniedz I pielikuma 5.2.2.1. iedaļā noteiktās robežvērtības vairāk par 1 dB (A), transportlīdzekļa tipu neuzskata par atbilstīgu šīs direktīvas prasībām un ražotājam jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai atjaunotu atbilstību.

II. REZERVES IZPLŪDES SISTĒMAS.

1. **Vispārīgi noteikumi**

Šīs prasības ir saskaņā ar ražojuma atbilstības pārbaudei paredzētiem testiem, ko veic, ievērojot II pielikuma 6.3.5. un 6.4.3. iedaļu.

2. **Testa procedūras**

Testa metodes, mērinstrumenti un rezultātu interpretācija ir tādi, kā aprakstīti II pielikumā. Pārbaudāmai izplūdes sistēmai vai detaļai veic II pielikuma 5. iedaļā aprakstīto testu.

3. **Paraugu ņemšana**

Jāizvēlas izplūdes sistēma vai detaļa. Ja pēc testa, kas minēts 4.1. iedaļā, paraugu neuzskata par atbilstīgu šīs direktīvas prasībām, jātestē vēl divi paraugi.

4. **Rezultātu novērtējums**

- 4.1. Ja saskaņā ar 1. un 2. iedaļu pārbaudītās izplūdes sistēmas vai detaļas trokšņu līmenis, kas mērīts saskaņā ar I pielikuma 5.2. iedaļu, vairāk par 1 dB (A) nepārsniedz līmeni, kas reģistrēts šī tipa izplūdes sistēmas vai EEK detaļas tipa apstiprinājuma testos, izplūdes sistēmas vai detaļas tipu uzskata par atbilstīgu šīs direktīvas prasībām.
- 4.2. Ja izplūdes sistēma vai detaļa, kas pārbaudīta saskaņā ar 4.1. iedaļu, neatbilst prasībām, kuras noteiktas minētajā iedaļā, jātestē vēl divas tā paša tipa izplūdes sistēmas vai detaļas, ievērojot iepriekšējo 1. un 2. iedaļu.
- 4.3. Ja 4.2. iedaļā minētā otrā un/vai trešā parauga trokšņu līmenis vairāk par vienu 1 dB (A) pārsniedz līmeni, kas reģistrēts šī tipa izplūdes sistēmas vai detaļas EEK tipa apstiprinājuma testos, izplūdes sistēmas vai detaļas tipu neuzskata par atbilstīgu šīs direktīvas prasībām un ražotājam jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai atjaunotu atbilstību.

VI PIELIKUMS

STESTA TREKA SPECIFIKĀCIJAS

Šis pielikums nosaka specifikācijas attiecībā uz testa treka seguma klājuma un izvietojuma fizikālajiem raksturlielumiem.

1. NOTEIKTIE VIRSMAS RAKSTURLIELUMI.

Uzskata, ka virsma atbilst šai direktīvai, ja faktūra un porainība vai skaņas absorbcijas koeficients ir izmērīts un atzīts par atbilstošu visām 1.1. līdz 1.4. iedaļas prasībām un ja ir ievērotas konstrukcijas prasības (2.2. iedaļa).

1.1. **Atlikusī porainība**

Testa treka seguma maisījuma atlikusī porainība V_c nepārsniedz 8 %. Attiecībā uz mērījumu procedūru skatīt 3.1. iedaļu.

1.2. **Trokšņu absorbcijas koeficients**

Ja virsma neatbilst atlikušās porainības prasībām, virsma ir pieņemama tikai tad, ja tās trokšņu absorbcijas koeficients α ir $< 0,10$. Attiecībā uz mērījumu procedūru skatīt 3.2. iedaļu.

1.1. un 1.2. iedaļas prasības arī ir ievērotas tikai tad, ja trokšņu absorbcijas koeficients ir izmērīts un ir: $\alpha \leq 0,10$.

1.3. **Faktūras dziļums**

Faktūras dziļums (TD), ko mēra saskaņā ar tilpuma mērīšanas metodi (sk. 3.3. iedaļu), ir:

$$TD \Rightarrow 0,4 \text{ mm.}$$

1.4. **Virsmas viendabīgums**

Dara visu iespējamo, lai pārbaudes zonā nodrošinātu cik iespējams viendabīgu virsmu. Tas ietver faktūru un porainību, taču jāņem vērā, ka faktūra var būt atšķirīga un var parādīties arī nelīdzenumi, kas rada grambas, ja ripošanas process izrādās efektīvāks dažās vietās un neefektīvāks citās.

1.5. **Testu regularitāte**

Lai pārbaudītu, vai virsma joprojām atbilst faktūras un porainības vai trokšņu absorbcijas prasībām, ko nosaka šis standarts, regulāri veic virsmas testēšanu ar šādiem intervāliem:

a) attiecībā uz atlikušo porainību vai trokšņu absorbciju:

- kad uzklāta jauna virsma,
- ja jaunā virsma atbilst prasībai, turpmāk regulāri testi nav vajadzīgi.

Ja jaunā virsma neatbilst prasībai, tā var neatbilst vēlāk, jo virsmas ar laiku mēdz palikt netīras un blīvas;

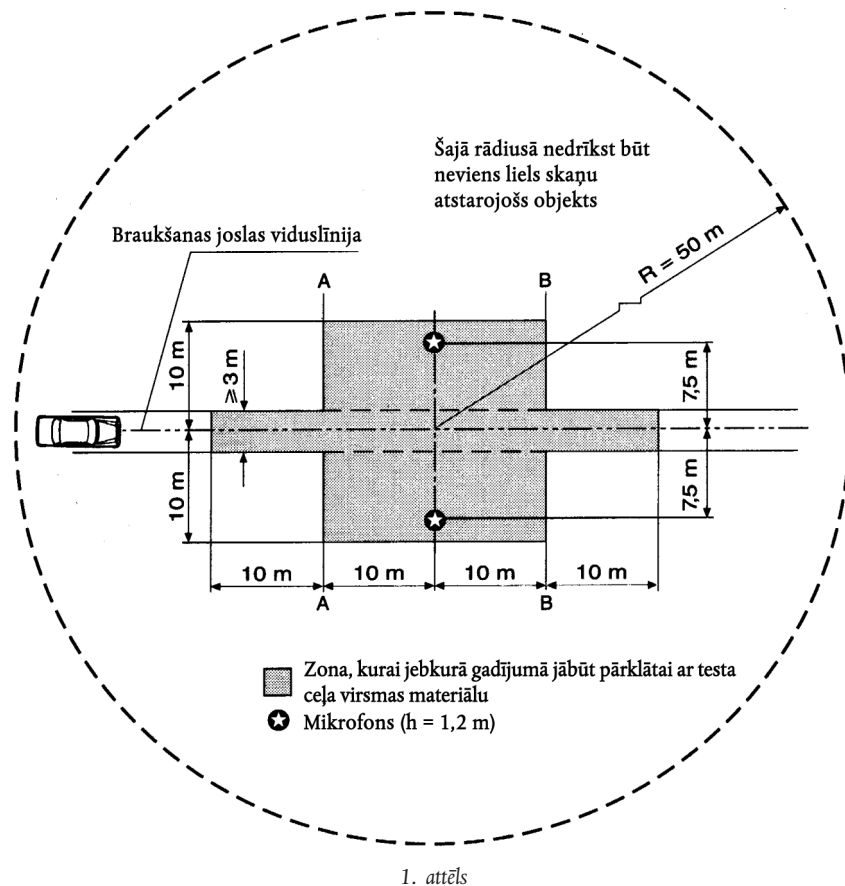
b) attiecībā uz faktūras dziļumu (TD):

- kad uzklāta jauna virsma,
- kad sākas trokšņa testēšana (**NB**: ne agrāk kā četras nedēļas pēc uzklāšanas),
- pēc tam ik pēc divpadsmit mēnešiem.

2. TESTA VIRSMAS KONSTRUKCIJA.

2.1. **Zona**

Konstruējot testa treka izkārtojumu, ir būtiski nodrošināt vismaz to, lai zona, ko šķērso transportlīdzekļi, kuri pārvietojas pa testa joslu, kas pārklāta ar īpašu testa materiālu, kam ir drošai un praktiskai braukšanai piemērotas malas. Tāpēc treka platumam jābūt vismaz 3 m un treka garumam katrā galā par 10 m jāpārsniedz līnijas AA un BB. 1. attēlā redzams piemērotas pārbaudes vietas plāns un minimālā platība, kas mehāniski pārklāta un mehāniski sablīvēta ar īpašu testa virsmas materiālu.

Minimālās prasības testa virsmas zonai

Ieēnoto daļu sauc par "testa zonu"

2.2. Konstruktijas prasības attiecībā uz virsmu

Testa virsma atbilst četrām konstrukcijas prasībām.

1. Tā ir no blīva asfaltbetona.
2. Maksimālais šķeldu lielums ir 8 mm (pielaides no 6,3 līdz 10 mm).
3. Nodilušās virsmas biezums ir ≥ 30 mm.
4. Saistviela ir nemainīts tiešas sasaistes bitums.

Testa virsmas būvētājs vadās pēc 2. attēlā parādītās kopējās gradācijas līknes, kas sniegs vēlamos raksturlielumus. Lai iegūtu vēlamo faktūru un izturību, papildus ņem vērā dažas 3. tabulā iekļautās pamatnostādnes. Gradācijas līkne atbilst šādai formulai:

$$P (\% \text{ passing}) = 100 (d/d_{\max})^{1/2}$$

kur:

d = kvadrātu sietiņa izmērs milimetros,

$d_{\max}$ = 8 mm vidējai līknei,

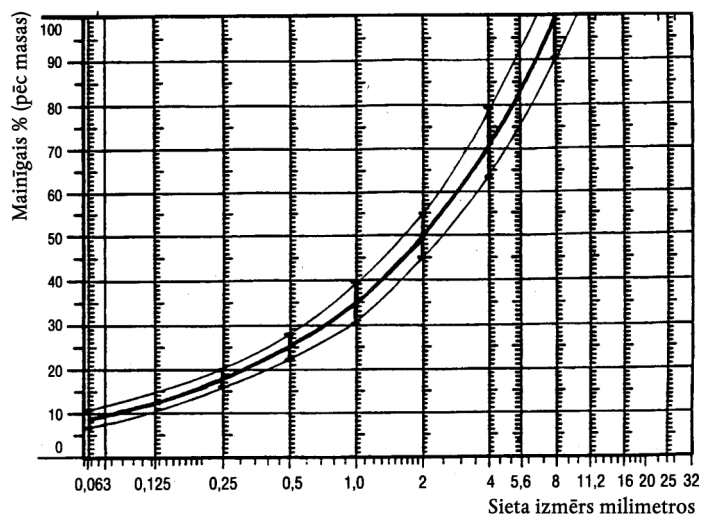
$d_{\max}$ = 10 mm apakšējai izturības līknei,

$d_{\max}$ = 6,3 mm augšējai izturības līknei.

Papildus minētajam sniedz šādus ieteikumus:

- smilšu daļiņas ($0,063 \text{ mm} < \text{kvadrātu sietiņa izmērs} < 2 \text{ mm}$) ietver ne vairāk kā 55 % dabīgo smilšu un vismaz 45 % drupināto smilšu,
- pamatne un apakšpamatne ir pietiekami stabila un vienmērīga saskaņā ar labu ceļu būves praksi,

- šķeldas ir drupinātas (100 % drupinātas šķeldas) un no materiāla, kas ir ļoti izturīgs pret sadrupšanu,
- maisījumā izmantotās šķeldas ir mazgātas,
- papildu šķeldas virsmai nepievieno,
- saistvielas cietība, izteikta ar *PEN* vērtību, ir 40 līdz 60, 60 līdz 80 vai pat 80 līdz 100 atkarībā no valsts klimatiskajiem apstākļiem. Noteikums ir tāds, ka izmanto cik iespējams cietu saistvielu, ja tas atbilst parastai praksei,
- maisījuma temperatūru pirms rullēšanas izvēlas tā, lai rullējot sasniegtu vajadzīgo porainību. Lai palielinātu iespējamību panākt atbilstību 1.1. līdz 1.4. iedaļas specifikācijām, blīvumu izpēta, ne tikai izvēloties piemērotu maisīšanas temperatūru, bet arī atbilstošu rullēšanas reižu skaitu un izvēloties ceļa rulli.

2. attēls

Asfalta maisījuma kopējā gradācijas līkne ar pielaidēm

3. tabula

Konstrukcijas pamatnostādnes

	Vajadzīgās vērtības		Pielaides
	No maisījuma kopējās masas	No pildvielu masas	
Akmentiņu masa, kvadrātauci siets (<i>SM</i>) > 2 mm	47,6 %	50,5 %	± 5
Smilšu masa 0,063 < <i>SM</i> < 2 mm	38,0 %	40,2 %	± 5
Pildvielas masa <i>SM</i> < 0,063 mm	8,8 %	9,3 %	± 2
Saistvielas masa (bitums)	5,8 %	N.A.	± 0,5
Maksimālais šķeldu lielums	8 mm		6,3 – 10
Saistvielas cietība	(sk. piezīmi turpmāk)		
Slīpētu akmentiņu koeficients (SAK) (sk. 5. dokumentu bibliogrāfijā)	> 50		
Blīvums atbilstoši <i>Marshall</i> blīvumam	98 %		

3. TESTA METODES

3.1. Atlikušās porainības mērījums

Lai veiktu šo mērījumu, jāņem paraugurbumi no vismaz četrām treka vietām, kas atrodas vienādos attālumos testa zonā starp līniju AA un līniju BB (sk. 1. attēlu). Lai izvairītos no neviendabīguma un nelīdzenumiem riteņu ceļā, paraugurbumus ņem nevis no pašām riteņu sliedēm, bet to tuvumā. Vismaz divi paraugurbumi jāņem tuvu pie riteņu sliedēm, un vismaz viens paraugurbums jāņem apmēram pa vidu starp riteņu sliedēm un abu mikrofonu atrašanās vietām.

Ja rodas aizdomas, ka nosacījums attiecībā uz viendabīgumu nav ievērots (sk. 1.4. iedaļu), paraugurbumus ņem no vairākām vietām testa zonā.

Atlikušā porainība jānosaka katram paraugurbumam. Pēc tam aprēķina visu paraugurbumu vidējo vērtību un salīdzina to ar 1.1. iedaļas prasību. Turklāt nevienam atsevišķam paraugurbumam porainības vērtība nepārsniedz 10 %.

Testa virsmas būvētājs ņem vērā problēmu, kas var rasties, ja testa zonu apsilda ar caurulēm vai elektrības vadiem, un paraugurbumi jāņem no šīs zonas. Šāda ierīkošana rūpīgi jāplāno, ņemot vērā turpmākās paraugurbumu ņemšanas vietas. Ieteicams atstāt dažus apmēram 200 × 300 mm laukumus, kur nav vadu un cauruļu vai kur caurules atrodas pietiekami dziļi, lai tās nebojātu paraugurbumi, ko ņem no virsējās kārtas.

3.2. Skaņas absorbcijas koeficients

Skaņas absorbcijas koeficientu (standarta biežums) mēra ar impedances caurules metodi, izmantojot ISO/DIS 10534 noteikto procedūru: "Akustika – skaņas absorbcijas koeficients un impedances noteikšana ar minēto caurules metodi".

Attiecībā uz analizējamiem paraugiem ievēro tās pašas prasības, kas attiecas uz atlikušo porainību (sk. 3.1. iedaļu).

Skaņas absorbciju mēra 400 līdz 800 Hz diapazonā un 800 līdz 1600 Hz diapazonā (vismaz trešās oktāvas frekvenču vidus frekvences diapazonā), un maksimālās vērtības nosaka abos šo frekvenču diapazonos. Visiem pārbaudes paraugurbumiem no desmit šīm vērtībām aprēķina vidējo, iegūstot gala rezultātu.

3.3. Tilpuma makrofaktūras mērījums

Saskaņā ar šo standartu faktūras dziļuma mērījumus veic vismaz 10 vietās, kas atrodas vienādos attālumos starp riteņu sliedēm pārbaudes joslā, un aprēķina vidējo vērtību, lai salīdzinātu ar noteikto obligāto faktūras dziļumu. Procedūras aprakstu sk. ISO/DIS 10844 standarta projekta F pielikumā.

4. STABILITĀTE LAIKĀ UN TEHNISKĀ APKOPE.

4.1. Vecuma ietekme

Gaidāms, ka līdzīgi kā daudzām citām virsmām pirmo sešu līdz divpadsmit mēnešu laikā pēc uzbūvēšanas var mazliet paaugstināties riepu/ceļa radītie trokšņa līmeņi, ko mēra uz pārbaudes virsmas.

Virsmas iegūs vajadzīgos raksturlielumus ne agrāk kā četras nedēļas pēc uzbūvēšanas. Vecuma ietekme uz smagkravas automobiļa radīto troksni parasti ir mazāka nekā attiecībā uz vieglajiem automobiļiem.

Stabilitāti laikā galvenokārt nosaka pēc nodiluma un sablīvējuma, ko radījuši transportlīdzekļi, kas brauc pa virsmu. To regulāri pārbauda, kā noteikts 1.5. iedaļā.

4.2. Virsmas tehniskā apkope

No virsmas jānovāc brīvi guloši nosēdumi vai putekļi, kas var ievērojami samazināt efektīvo faktūras dziļumu. Valstīs, kurās mēdz būt aukstas ziemas, apledojuuma atsaldēšanai dažkārt izmanto sāli. Sāls uz laiku vai pat pastāvīgi var mainīt virsmu tā, ka tā palielina troksni, tāpēc tas nav ieteicams.

4.3. Testa zonas seguma atjaunošana

Ja jāatjauno testa treka segums, parasti tas jāatjauno tikai testa joslā (1. attēlā 3 m platumā), pa kuru brauc transportlīdzekļi, ja pārbaudes zona ārpus joslas atbilst atlikušās porainības prasībai vai trokšņu absorbcijai, kad to mērja.

5. VIRSMAS UN UZ TĀS VEIKTO TESTU DOKUMENTĀCIJA

5.1. Testa virsmas dokumentācija

Dokumentācijā, kurā apraksta testa virsmu, sniedz šādus datus:

- a) testa treka atrašanās vieta;
- b) saistvielas veids, saistvielas cietība, pildvielas veids, betona maksimālais teorētiski iespējamais blīvums ("GRD"), noslodzes virsmas biežums un gradācijas līkne, ko izveido pēc testa treka paraugurbumiem;

- c) blīvēšanas metode (piem., ceļa ruļļa veids, ceļa ruļļa masa, rullēšanas reižu skaits);
- d) maisījuma temperatūra, apkārtējā gaisa temperatūra un vēja ātrums virsmas seguma uzlikšanas laikā;
- e) diena, kad uzlikta virsma, un darbuzņēmējs;
- f) visi vai vismaz pēdējie testa rezultāti, tostarp:
  - i) katra paraugurbuma atlikusī porainība;
  - ii) vietas testa zonā, no kurām ņemti paraugurbumi porainības mērījumiem;
  - iii) katra paraugurbuma trokšņu absorbcijas koeficients (ja to mēra). Norāda rezultātus gan attiecībā uz katru paraugurbumu, gan katru frekvences diapazonu, kā arī kopējo vidējo rezultātu;
  - iv) vietas testa zonā, no kurām ņemti paraugurbumi absorbcijas mērījumiem;
  - v) faktūras dziļums, tostarp testu skaits un standartnovirze;
  - vi) iestāde, kas ir atbildīga par i) un iii) daļā minētajiem testiem, kā arī izmantotā aprīkojuma veids;
  - vii) testa(-u) diena un diena, kad no testa treka ņemti paraugurbumi.

5.2.

Dokumentācija, kas attiecas uz transportlīdzekļu trokšņa testiem, ko veic uz virsmas.

Dokumentos, kuros aprakstīts(-i) transportlīdzekļa trokšņa tests(-i), norāda, ir vai nav izpildītas visas prasības. Uz dokumentu atsaucas, ņemot vērā 5.1. iedaļu.
